

JAARVERSLAG 2010

Inhoudsopgave:

1. Inleiding	blz 3
2. Werking in Nederland 2010	blz 4
2.1. Balans Nederland 2009	blz 4
2.2. Subsidies	blz 4-5
2.3. Donaties	blz 5-8
2.4. Activiteiten & acties	blz 8-11
2.5. Werkingskosten Nederland	blz 11
2.6. Financieel overzicht werking Nederland	blz 11
3. Werking in Kenia 2010	blz 12
3.1. Kwaliteitsprojecten	blz 12
3.1.1. Alle kinderen naar school	blz 12-13
3.1.2. Kleuters	blz 13-15
3.1.3. Kwaliteitscoach	blz 16-20
3.1.4. Lesboeken & lesmateriaal	blz 20-21
3.1.5. Schoolbibliotheken	blz 21-23
3.1.6. Eindexamen	blz 23-24
3.1.7. Vakopleiding	blz 24
3.1.8. Totaal kwaliteitsprojecten	blz 24
3.2. Gezondheidsprojecten	blz 25
3.2.1. Water, Sanitair & Hygiene projecten	blz 25-26
3.2.1.1. Bewustwording & training	blz 26
3.2.1.2. Watertanks	blz 26-27
3.2.1.3. Sanitaire voorzieningen	blz 27-29
3.2.2. Aids / HIV	blz 29-32
3.2.3. Totaal gezondheidsprojecten	blz 32
3.3. Onderwijsomstandigheden	blz 32
3.3.1. Klaslokalen	blz 32-36
3.3.2. Schoolmeubilair	blz 36-37
3.3.3. Totaal onderwijsomstandigheden	blz 37
3.4. Overige	blz 37
3.5. Overzicht kosten uitvoering jaarplan 2010	blz 38-39
3.7. Financieel overzicht werking Kenia	blz 40
4. Samenvatting & conclusie 2010	blz 41-42

1. Inleiding

De Stichting Buru Nyakwere Nederland (SBNN) zet zich in voor het gebied rondom het Keniaanse dorp Nyakwere. Het gebied ligt in het westen van Kenia, gelegen nabij het Victoriameer. De levensstandaard is er bijzonder laag. Het doel van de stichting is werkzaam te zijn in het algemeen maatschappelijk belang. Getracht wordt dit doel te bereiken door bijdragen te leveren in de ontwikkeling van volksgezondheid en het welzijn van mensen, ondersteunen van sociale en charitatieve projecten én onderwijs. Op 18 mei 2004 werd de Stichting Buru Nyakwere Nederland (SBNN) te Hulst opgericht. In 2010 werkte SBNN aan de hand van haar Jaarplan 2010. De projecten werden ter plaatse onder toezicht van het stichtingsbestuur en in nauwe samenwerking met de lokale gemeenschap uitgevoerd.

Bij aanvang van het jaar 2010 bestond het bestuur uit de navolgende personen:

- Dirk Van Bunder, toegetreden tot bestuur bij oprichting dd. 18 mei 2004: functie = secretaris.
- Karin Cammaart, toegetreden tot bestuur bij oprichting dd. 18 mei 2004: functie = penningmeester.
- Micaëla Van Bunder, toegetreden tot bestuur bij oprichting dd. 18 mei 2004: functie = voorzitter.
- Barbara Van Guyse – Jongelie, toegetreden tot bestuur dd. 12 mei 2005: functie = bestuurslid.
- Albert Stallaart, toegetreden tot bestuur dd. 4 maart 2008: functie = bestuurslid.
- Cindy De Roos, toegetreden tot bestuur dd. 10 april 2008: functie = bestuurslid.
- Margareth Wisse – Kraaijeveld, toegetreden tot bestuur dd. 20 april 2009: functie = bestuurslid.

Op 19 april 2010 werden Dirk Van Bunder, Karin Cammaart en Micaëla Van Bunder herbenoemd voor een periode van 3 jaar. In totaal vonden er in 2010 7 bestuursvergaderingen plaats. Het werk van de stichting was in 2010 niet mogelijk geweest zonder de inzet van vele vrijwilligers. SBNN kon in 2010 rekenen op een vaste vrijwilligersploeg van circa 15 personen.

Aan de vaststelling van projecten door SBNN ging een periode van onderzoek en financiële toetsing vooraf. Hierbij werd met name ook overleg gepleegd met de diverse schoolcomité's in het gebied en het Ministerie van Onderwijs. Namens het Ministerie van Onderwijs was een intens overleg met de heer Washington Ondoro, de Area Education Officer (AEO), de heer Cyrus Juma, de District Education Officer (DEO) en met mevrouw Mary Maysory, de Quality Assurance & Standards Officer van het district.

In het jaar 2010 reisde er namens SBNN 5 maal een delegatie naar Kenia, te weten in de perioden van: (vanaf 20 december 2009) tot en met 11 januari 2010, 25 april tot en met 10 mei 2010, 11 juli tot en met 19 augustus 2010, 26 september tot en met 10 oktober 2010 en vanaf 20 december (tot en met 9 januari 2011).

Eind juli / begin augustus 2010 brachten ook Marleen & Denis Steijaert met hun 3 zoons een bezoek aan West-Nyakach. Marleen verzorgde er onder andere gastlessen op een basisschool en Denis bekeek met bijzondere interesse de water, sanitair & hygiëne projecten, gesponsord door het Waterschap Zeeuws-Vlaanderen.

Tijdens de verblijfsperioden werd door SBNN enerzijds tijd doorgebracht in het werkgebied van de stichting en anderzijds werden in Nairobi en Kisumu zaken voor SBNN geregeld. Verder werden bijvoorbeeld ook bezoeken gebracht aan het kantoor van DASCO in Ahero, Lake Victoria South Water Services Board in Kisumu, Liverpool VCT in Kisumu, SANA in Kisumu, de Area Education Officer in Coleweny, de Districts Education Officer in Pap Onditi, Watersan in Kisumu, het Ministry of Social Services in Kisumu, etc.

Het Ministerie van Sociale Zaken werd bezocht in voorbereiding tot de oprichting van SBNN Kenya.

Wat daarbij niet onvermeld mag blijven, is het feit dat de reis- en verblijfkosten van deze delegaties steeds persoonlijk door de betreffende personen werden voldaan. Er werd daaromtrent niets in rekening gebracht bij SBNN dan wel op rekening van SBNN gedaan.

Gedurende het jaar 2010 was de SBNN-site continue in de lucht: www.sbnn.nl. De site wordt bij wijze van sponsoring onderhouden door de firma Hamelinkweb uit Terneuzen. In de loop van 2010 is de site continue up-to-date gehouden en zijn allerlei nieuwsfeiten en informatie over acties en activiteiten toegevoegd.

2. Werking in Nederland 2010

De werking van SBNN in Nederland is grotendeels gebaseerd op enerzijds voorlichting over de projecten en leefomstandigheden in Kenia en anderzijds de fondsenwerving voor de SBNN projecten aldaar.

2.1. Balans Nederland 2009

De balans op de lopende rekening van SBNN bij de Rabobank was bij afronding van het jaar 2009: € 1.194,92. Op de spaarrekening stond het bedrag van € 11.912,98. Op deze spaarrekening werd op 1 januari 2010 een bedrag ad. € 611,43 ontvangen aan rente.

Om haar doelstelling te bereiken, zamelde SBNN in 2010 financiële middelen in. Hiervoor werden door de stichting zelf diverse acties georganiseerd en werd samengewerkt met andere organisaties. Daarnaast werden ook donaties ontvangen alsmede subsidies.

2.2. Subsidies

Op 31 januari 2010 verzond SBNN haar verantwoording over de projecten 2009 aan Impulsis. De goedkeuring van Impulsis over deze verantwoording werd op 14 juli 2010 door SBNN ontvangen. In haar goedkeuring concludeerde Impulsis dat alle beoogde resultaten waren behaald. Impulsis sprak in het bijzonder waardering uit voor de wijze waarop SBNN aan draagvlakverbreding doet in Zeeuws-Vlaanderen. Wel vroeg Impulsis om – gezien het hoge bedrag – een accountantsverklaring over te leggen. Deze werd vervolgens gemaakt door Schipper Accountants te Terneuzen. Bij de jaarwisseling 2010/2011 was deze nog niet afgerond. Het streven is om de accountantsverklaring in januari 2011 toe te kunnen zenden aan Impulsis.

Op 19 oktober 2009 verstuurde SBNN haar Jaarplan 2010 aan Impulsis met het verzoek deze te ondersteunen. Daarbij zond zij ook de Strategische Agenda 2010-2015 en het Actieprogramma 2010-2011. Op 3 december 2009 ontving SBNN de officiële beschikking van Impulsis. Het totaal benodigde budget voor het Jaarplan 2010 betrof € 79.650,--. Impulsis gaf in haar beschikking aan het Jaarplan 2010 te ondersteunen met € 30.283,--. SBNN stortte op 25 november 2009 reeds het bedrag van € 19.084,-- naar de SBNN-rekening in Kenia. Op 27 november 2009 werd 2.113.122 kshs op die rekening ontvangen (koers: 1 euro = 110,7). Vervolgens werd op 4 december 2009 het bedrag van € 30.283,-- op rekening 515 van Edukans gestort. Na verdubbeling stortte Edukans het totaalbedrag ad. € 60.566,-- vervolgens door naar de rekening van SBNN in Kenia. Op 22 januari 2010 werd het bedrag ad. 6.353.979 kshs bijgeschreven op de I&M-bankrekening van SBNN in Kenia (koers: 1 euro = 104,9 kshs).

De wijze waarop Impulsis het werk van SBNN ondersteunt is bijzonder waardevol en zeker niet enkel op financieel gebied. De steun & adviezen van Impulsis dragen bij aan de capaciteitsopbouw van SBNN én haar lokale partners.

SBNN heeft gedurende het jaar op diverse wijzen en momenten de steun van Impulsis belicht. Zo werden tijdens alle quizavonden van SBNN in 2010 steeds alle deelnemers voorzien van een flyer van Impulsis. Daarnaast werd Impulsis uitvoerig in beeld gebracht tijdens de Walking Benefit. Daarnaast werd bij alle andere activiteiten van SBNN de door Impulsis verstrekte poster opgehangen en werden een stapeltje Impulsis-folders neergelegd. Ook bij de persberichten, in haar nieuwsbrief (Kenya Courant) en op haar website haalde SBNN de steun van Impulsis aan.

Op 19 oktober 2010 diende SBNN bij Impulsis haar Jaarplan 2011 in. Dit document kon de goedkeuring van Impulsis krijgen. Op 15 oktober 2010 werd het contract van Impulsis ontvangen. Dit werd per omgaande ondertekend en geretourneerd. De bijdrage van Impulsis voor de projecten 2011 bedroeg € 30.581,--. Op 16 oktober 2010 stortte SBNN haar deel – zijnde € 30.581,-- - op rekening 515 van Edukans. Het bedrag werd door Edukans verdubbeld en op 28 oktober 2010 werd het totaal bedrag van € 61.162,-- op de SBNN-rekening bijgeschreven.

Op 30 oktober 2010 stortte SBNN het bedrag van € 61.162,-- over naar de Keniaanse rekening van SBNN. Dit gebeurde in 2 delen. Op 5 en 8 november 2010 werden de bedragen bijgeschreven op de

I&M-bankrekening van SBNN. In totaal werd het bedrag van 6.907,068.50 kshs bijgeschreven, hetgeen een koers van 1 euro = circa 113 kshs betekent.

In 2009 keurde Aqua for All een projectvoorstel van SBNN inzake het Water, Sanitair en Hygiëne project goed. Naar aanleiding van de landelijke actie Wandelen voor Water werd een totaal bedrag van € 25.436,-- toegekend aan SBNN voor de uitvoering van de eerste 4 fasen van het project. Ook een bedrag van € 5.000,-- dat SBNN in 2008 van de Rotary Hulst ontving werd door Aqua for All verdubbeld. Daarmee kwam het totaal neer op € 35.436,--. Hiervan betaalde Aqua for All op 20 juli 2009 90% aan SBNN.

Op 29 september 2009 diende SBNN wederom een projectvoorstel in bij Aqua for All in het kader van Wandelen voor Water 2010. Dit werd wederom positief ontvangen door Aqua for All. Dat betekende dat SBNN op een bijdrage vanuit de landelijke actie Wandelen voor Water mocht rekenen. De maand maart 2010 stond in het teken van Wandelen voor Water. Via COS Zeeland werd SBNN verzocht op 4 basisscholen in Zeeland gastlessen rondom het thema water te verzorgen. SBNN slaagde er in om hieraan gehoor te geven.

De volgende scholen werden bezocht:

12 maart 2010:	Basisschool Sint Bernardus te Clinge
19 maart 2010:	Basisschool Tervliet te Terhole
23 maart 2010:	Steenblokschool te Goes
8 april 2010:	Basisschool Sint Willibrordus te Hulst

In totaal namen 161 basisschoolleerlingen deel aan de gastlessen van SBNN in het kader van Wandelen voor Water. De kinderen van deze 4 basisscholen zamelde maar liefst € 2.838,-- in voor de actie Wandelen voor Water. Dit bedrag werd door Aqua for All verdubbeld tot **€ 5.676,--**. Dit bedrag werd door SBNN gebruikt voor het Water, Sanitair en Hygiëne project.

Op 1 september 2010 ontving SBNN het bedrag van € 8.608,-- van Aqua for All, zijnde het resterende bedrag van 2009 en 90% van het bedrag van 2010 (€ 5.108,--). De resterende 10% zijnde zal door Aqua for All worden gestort aan SBNN als het project is uitgevoerd en verantwoord.

SBNN meldde zich in september 2010 aan voor Wandelen voor Water 2011.

Sinds 16 oktober 2009 is de gemeente Hulst millenniumgemeente. Op 1 februari 2010 mocht SBNN een millenniumbijdrage 2009 van € 1.000,-- ontvangen van de gemeente Hulst. Deze werd toegewend voor de benefietavond van SBNN op 18 september 2010 (zie onder 2.4.).

Van de provincie Zeeland werd op 1 april 2010 een subsidie ad. € 700,-- ontvangen in het kader van ontwikkelingssamenwerking. Deze was van toepassing op wenskaartenactie van SBNN (zie onder 2.4.).

Met betrekking tot de campagne Allemaal naar school met SBNN (zie onder 2.4.) diende SBNN een subsidieaanvraag in bij NCDO. Op 8 april 2010 werd een positief besluit ontvangen. NCDO kende het bedrag van € 3.010,-- toe voor de aanschaf van pennen en fotobanners. Op 21 april 2010 werd daarvan reeds € 2.408,-- ontvangen.

In totaal werden 3.000 pennen besteld voor het bedrag van € 624,--. Daarnaast werden 15 fotobanners gemaakt. De ontwerpkosten daarvoor bedroegen € 375,--. De banners aan sich kostten € 1.329,83. Daarnaast werd een spandoek besteld met daarop de letter SBNN en het SBNN-logo. Dit kostte € 119,--. In januari 2011 zal verantwoording afgelegd aan NCDO met betrekking tot de campagne en de verkregen subsidie met daarbij het verzoek het restant subsidiebedrag uit te keren.

2.3. Donaties

Basisschool Sint Jozef te Nieuw Namen steunde ook in 2010 het werk van SBNN structureel. Zij zamelde maandelijks een bedrag in voor SBNN. In totaal werd van Sint Jozef in 2010 het bedrag van € 209,28 ontvangen.

Op 28 januari 2010 stemde de Algemene Vergadering van Waterschap Zeeuws-Vlaanderen – naar aanleiding van een voorstel van het Dagelijks Bestuur – in met de toekenning van € 20.000,-- aan SBNN. Dit bedrag werd op 15 april 2010 door SBNN ontvangen.

Met dit bedrag bouwde SBNN toiletten en werden nieuwe watertanks geïnstalleerd en bestaande defecte watertanks gerepareerd.

Op 1 februari 2010 werd een bedrag van € 280,-- ontvangen naar aanleiding van het Fietsproject 2009 voor ambtenaren van de gemeente Hulst én een bedrag van € 210,-- vanuit de kerstpakketten-regeling 2009.

Op 29 december 2010 mocht een bedrag van € 272,-- worden ontvangen van de gemeente Hulst naar aanleiding van het Fietsproject 2010 – in het kader van Hulst Millenniumgemeente.

Haven- en logistiekbedrijf DP World, met hoofdzetel in Dubai, kent jaarlijks aan werknemers die bijzonder gepresteerd hebben diverse awards toe. De collega's mogen elkaar daarvoor nomineren. De Safety Award werd in februari 2010 toegekend aan Robby Van Bunder van de vestiging Antwerpen. Naast een persoonlijke attentie mocht hij een bedrag van 1.000 dollar toekennen aan een goed doel. Hiervoor schoof Robby SBNN naar voren. Op 17 maart 2010 mocht SBNN het bedrag van € 750,-- ontvangen. Dit bedrag werd ingezet voor de nieuwe klaslokalen bij de Kamtudi Primary School.

Op 8 maart 2010 ontving SBNN het bedrag van € 1.400,-- van Stichting Pelgrimshoeve te Zoetermeer. Dit bedrag werd door de Pelgrimshoeve toegekend als bijdrage voor de bouw van nieuwe klaslokalen bij de Onwang'o Primary School.

Op 17 december 2009 vernam SBNN van Biblionef dat zij positief hadden beslist op een aanvraag van SBNN om 5 bibliotheken in de West-Nyakach onderwijsdivisie te steunen. Deze steun omvatte meubilair voor bibliotheekruimten bij 4 basisscholen en boeken voor bibliotheekruimten bij 5 basisscholen. Biblionef was in de gelegenheid om deze bijzondere steun te bieden dankzij een donatie van Stichting Cucu. Op 22 januari 2010 werd een eerste bedrag ad. € 2.700,-- van Biblionef ontvangen. Het resterende bedrag ad. € 650,-- werd op 27 september 2010 bijgeschreven op de SBNN-rekening. Daarnaast verzond Biblionef naar alle 5 de betrokken basisscholen 2 dozen met leesboeken.

SBNN diende op 10 februari 2010 een aanvraag in bij het Anton Jurgens Fonds ter ondersteuning van de bouw van klaslokalen bij de Kobongo, Onwango en Kamtudi Primary School en de renovatie van 4 klaslokalen bij de Abwao Primary School. Op 28 juni 2010 vernam SBNN dat het Anton Jurgens Fonds voor deze projecten het bedrag van € 6.000,-- had toegekend. Dit bedrag werd op 6 juli 2010 ontvangen.

In de maand juni 2009 ontving SBNN van Read to Grow ± 4.000 Engelstalige boeken. Deze werden – tezamen met andere materialen – door een ondernemer uit Cuijk in een container verscheept naar Kenia. De container vertrok eind november 2009 in Nederland. Begin februari 2010 arriveerde de container uiteindelijk in Nairobi, waar de dozen met boeken werden opgehaald en naar de Sangor'o Primary School werden getransporteerd. Daar werden de boeken op 1 mei 2010 verdeeld onder de 15 scholen van de Kodingo zone.

Op 14 mei 2010 mocht SBNN een 2^e schenking ontvangen van Read to Grow. Ook deze 68 dozen (± 4.000 boeken) werden verscheept naar Kenia via dezelfde ondernemer uit Cuijk. Op 16 december 2010 arriveerden de boeken in Nairobi, waarna ze op 21 december naar Kisumu werden getransporteerd. Twee dagen later vond het transport van de dozen plaats van Kisumu naar Coleweny. Op 4 januari 2011 werden de boeken verdeeld onder de 13 scholen van de Bolo zone. (zie onder 3.1.5)

Op 8 april 2010 werd een donatie van € 1.200,-- ontvangen van de heer Fons Asselman. Het bedrag was bedoeld voor de installatie van 1 watertank en de bouw van een dubbele toilet bij 1 van de basisscholen in West-Nyakach. Op 23 juni 2010 schonk de heer Asselman het bedrag van € 200,--

voor de aanschaf van circa 100 kleuterstoeltjes. Voor de aanschaf van 13 boekenkasten - om de leesboeken van de 2^e zending van Read to Grow in op te bergen – schonk de heer Asselman op 1 september 2010 € 400,--. Op 2 december 2010 mocht SBNN opnieuw een donatie van de heer Asselman ontvangen. Het betrof een gift van € 1.200,-- voor onder andere de realisatie van een 2-deurs toilet, de aanschaf van 200 kleuterstoeltjes en een bijdrage aan een vrouwengroep in Nyamasaria.

De Rotary Hulst organiseerde op 24 april 2010 de Dijken- en Krekenrally. De primeur van deze rally voor klassieke en sportieve auto's was een groot succes. De Rotary besloot de opbrengst van de rally ten goede te laten komen aan 2 goede doelen: De Zonnebloem én SBNN. Op 3 juni 2010 mocht SBNN van de Rotary een cheque van € 2.000,-- in ontvangst nemen. Dit bedrag werd ingezet voor het kwaliteitsproject op het gebied van onderwijs.

Op 25 mei 2010 was SBNN te gast bij de Rotary Epe. Deze serviceclub nodigde SBNN uit om zich te presenteren en om toelichting te verstrekken over het Water-, Sanitair- en Hygiëneproject. Op 9 juni 2010 mocht SBNN vernemen dat de Rotary Epe beslist had 50% van de opbrengst van het Nieuwjaarsconcert 2011 te schenken aan SBNN voor het WSH-project.

Op 3 juli 2010 vierde de heer Leo Reinarz zijn 60^e verjaardag. Hij vroeg zijn gasten om in plaats van cadeaus een schenking te doen aan SBNN. Op deze wijze mocht SBNN het bedrag van € 1.180,-- ontvangen.

Op 16 april 2010 legde SBNN een projectvoorstel betreffende een kleuterklas bij de Onwang'o Primary School voor aan Stichting De Grootste Familie Helpt! Deze stichting besloot positief op het voorstel. Op 10 augustus 2010 mocht SBNN vernemen dat zij het bedrag van € 3.500,-- toekenden voor de bouw van de gevraagde kleuterklas. Op 1 september 2010 werd het bedrag door SBNN ontvangen.

Op 2 oktober 2010 liep de heer Peter Erpelinck de Zeeuwse Kustmarathon. Hij liet zich daarbij sponsoren ten bate van SBNN. In totaal ontving SBNN naar aanleiding van de inspanning van de heer Erpelinck het bedrag van € 733,42.

In de maand oktober 2010 mocht SBNN een aantal computers en bijbehoren ontvangen van de NV Krefirma uit België. Deze computers werden en worden door bezoekers aan het SBNN-werkgebied mee worden genomen. Daar zullen deze worden ingezet voor de kwaliteitsprojecten op het gebied van onderwijs.

In oktober 2010 werden bij Basisschool De Geule te Terneuzen boeken die niet langer gebruikt werden, verkocht. De opbrengst van deze verkoop bedroeg € 122,--. Dit werd aan SBNN gedoneerd.

SBNN diende op 13 september 2010 een aanvraag in bij de Marthe van Rijswijck Foundation. Gevraagd werd om ondersteuning van de in 2011 voorziene bouw- en renovatieprojecten.

projecten 2011 per email verstuurd. Op 1 november 2010 vernam SBNN dat het bestuur van de Marthe van Rijswijck Foundation op 19 oktober 2010 een positief besluit had genomen over de SBNN-aanvraag. Zij kende het bedrag van

€ 9.000,-- toe voor de bouw van 4 klaslokalen. Dit bedrag werd op 10 november 2010 op de SBNN-rekening bijgeschreven.

Op 3 november 2010 was SBNN te gast bij de Rotary Zelzate / Westdorpe. Deze serviceclub nodigde SBNN uit om toelichting te geven op haar werk en de kleuterprojecten in het bijzonder. Op 21 november 2010 organiseerde de Rotary vervolgens een brunch in Dorpshuis 't Kaaike te Zuiddorpe om fondsen te werven voor de bouw van een kleuterklas bij de Otho Abwao Primary School. Op 15 december 2010 mocht SBNN een symbolische cheque van € 3.000,-- ontvangen van de Rotary Zelzate / Westdorpe. Bij de jaarwisseling was dit bedrag nog niet bijgeschreven op de SBNN-rekening. Tijdens de brunch waren ook enkele fotobanners van SBNN te aanschouwen.

Bovenstaand trof u een bloemlezing van de opvallendste donaties in 2010. Natuurlijk waren er daarnaast ook vele individuele, separate donaties.

In het jaar 2010 ontving SBNN in totaal het bedrag ad. **€ 91.712,57** aan donaties.

Ongeveer de helft daarvan, met name € 44.439,12,--, kwam van diverse fondsen zoals Aqua for All, NCDO, Nacht van de Fooi, Anton Jurgensfonds, Marthe van Rijswijk Foundation en andere stichtingen. Van overheden kreeg SBNN € 20.762,--. Hoofdmoot kwam daarbij van het Waterschap Zeeuws-Vlaanderen. De andere donerende overheid was de gemeente Hulst.

Van serviceclubs werd € 2.000,-- euro ontvangen, van bedrijven € 650,- en van scholen € 631,28-.

Ongeveer € 23.000,-- was afkomstig van particuliere giften.

In dit totaal zitten 3 donaties niet opgenomen omdat zij verrekend zijn in de opbrengsten van een actie. Deze donaties zijn immers specifiek gegeven ter ondersteuning van een bepaalde actie en worden daarom ook daaronder verrekend. Van de gemeente Hulst werd een donatie ontvangen van € 1.000,-- voor de organisatie van de benefietavond. Voor diezelfde avond werd van bedrijven in totaal sponsoring ontvangen voor een bedrag van € 2.900,--. Beide bedragen zitten verrekend in de opbrengst van die benefietavond ten bedrage van € 2.684,--. Daarnaast kreeg SBNN een bijdrage van € 700,- van de provincie Zeeland voor de wenskaartenactie. Ook dit bedrag zit verrekend in deze actie omdat het expliciet daarvoor werd gegeven.

2.4. Activiteiten & acties

Op 15 december 2009 organiseerde de AKA-leerlingen van het ROC Westerschelde een kerstgala. Tijdens deze avond overhandigde zij een cheque van € 300,-- aan SBNN. Dit bedrag werd op 19 januari 2010 door SBNN ontvangen. Vooruitlopend op deze avond was SBNN bij deze leerlingen te gast om hen te informeren over de projecten in Kenia. Op 25 februari 2010 bezocht SBNN de leerlingen opnieuw om hen te tonen hoe het door het ingezamelde geld was besteed en om daar met hun over van gedachten te wisselen.

In het jaar 2010 organiseerde SBNN verschillende boekenmarkten. Deels vonden deze plaats in de vaste locatie bij het ROC Westerschelde aan de Tabakstraat 22 te Hulst. Ook vonden er een aantal boekenmarkten op locatie plaats. Daarnaast werd in de maand november voor de eerste keer een boekenmarkt in Terneuzen georganiseerd.

Het overzicht van de boekenmarkten 2010:

30 januari 2010	ROC-locatie te Hulst	€ 1.570,--
20 maart 2010	ROC-locatie te Hulst	€ 1.433,22
2 mei 2010	Jaarmarkt De Klinge (B) – parochiehuys	€ 570,03
23 mei 2010	Stuikerfeesten Heikant – gemeenschapshuis 't Heike	€ 630,--
19 juni 2010	ROC-locatie te Hulst	€ 1.085,--
28 augustus 2010	Vestingdagen Hulst – café De Ster	€ 856,85
6 november 2010	Basisschool De Meerpaal te Terneuzen	€ 1.086,50
27 november 2010	ROC-locatie te Hulst	€ 1.383,05

In totaal brachten de boekenmarkten in 2010 het bedrag van € 8.624,72 op. Daarnaast werd door de verkoop van boeken via internet het bedrag van € 900,-- verkregen.

Tijdens de boekenmarkt op 30 januari 2010 werd ook een collectebus neergezet voor de slachtoffers van de aardbeving in Haïti. Daarin zat € 30,40. Dit werd door SBNN gestort op rekening 555.

Op 5 en 6 februari 2010 vonden er open dagen plaats bij het ROC Westerschelde. Om het partnerschap tussen de onderwijsinstelling en SBNN in beeld te brengen, was een informatiestand van SBNN ingericht tijdens deze opendagen.

SBNN verzorgde op 25 februari 2010 een presentatie bij de Koewachtse Vrouwenvereniging te Koewacht. Aan hand van digitale beelden werd een lezing verzorgd over het werk van SBNN in Kenia en het leven daar. Tijdens de avond vond een kleine loterij plaats. De opbrengst bedroeg € 276,-- ten bate van SBNN.

Op vrijdag 26 februari 2010 was SBNN opnieuw te gast op het ROC Westerschelde te Terneuzen. Ditmaal vond een gastles plaats bij de leerlingen van de studierichting Horeca & Leisure. SBNN

vertelde tijdens haar gastles enerzijds over die millenniumdoelen en anderzijds over het werk van SBNN in Kenia.

Op 27 februari 2010 organiseerde SBNN een quizavond te Sint Jansteen. Er namen 33 teams van elk 4 à 5 personen deel. De avond leverde SBNN een bedrag ad. € 1.204,55 op.

In de maand maart 2010 ontstond het initiatief om kledingsbeurzen te organiseren. Samen met enkele andere vrijwilligers zette Annie Vael zich in om de kleding in te zamelen, te sorteren en op te slaan. Dit alles met het streven om bij een voldoende voorraad een kledingbeurs te organiseren. En dat is gelukt. In 2010 vonden er op de volgende data kledingsbeurzen plaats ten bate van SBNN: 3 juli, 17 juli, 24 september, 25 september en 9 oktober 2010. Deze beurzen brachten tezamen het bedrag van € 946,43 op.

Ook in 2010 verkocht SBNN wenskaarten. Er werd een nieuwe serie gemaakt. Op deze kaarten stonden foto's van kinderen uit West-Nyakach. De wenskaarten kostten € 1.085,88. Van de Provincie Zeeland werd hiervoor een subsidie van € 700,-- ontvangen.

Naast de nieuwe sets wenskaarten, had SBNN ook nog de beschikking over wenskaarten die in 2008 gedrukt waren. De verkoop leverde in totaal € 2.667,50 (incl. donaties) op. De ventvergoeding voor de huis-aan-huis verkoop in de maand april kostte € 21,60. Rekening houdende met de subsidie van de Provincie Zeeland van € 700,--, kwam de netto opbrengst daarmee neer op in totaal € 2.260,02.

Op 4 juni 2010 organiseerden de uitbaters van Café De Ster uit Hulst in samenwerking met SBNN de 4e Hulster indoor quiz. Hieraan namen circa 70 personen deel. De opbrengst van de avond kwam ten goede aan het werk van SBNN. In totaal betrof het een bedrag van € 647,--.

De Nacht van de Fooi is een uniek initiatief waarbij medewerkers van horecagelegenheden in verschillende steden hun fooi af staan en deze schenken aan een aantal kleinschalige ontwikkelingsprojecten.

Het motto is Keep the change, change the world. De Nacht van de Fooi heeft een tweeledig doel: het ondersteunen van ontwikkelingsprojecten met geld dat tijdens de Nacht wordt opgehaald en de ontwikkelingsproblematiek onder de aandacht brengen bij het uitgaanspubliek. SBNN diende in januari 2010 een projectvoorstel in, waarbij ze aandacht vroeg voor de erbarmelijke onderwijsomstandigheden bij de Andingo Opanga Primary School. Op 20 februari 2010 kreeg SBNN een blij telefoontje: Het project zoals SBNN dit had ingediend, was door de organisatie van de Nacht van de Fooi als 1 van de 8 projecten geselecteerd die op steun mochten rekenen. Op 23 april 2010 presenteerde SBNN zich aan de Nacht van de Fooi in Utrecht. Daarna werd het nieuwbouwproject van de Andingo Opanga Primary School ook toegevoegd aan Facebook en gekoppeld aan Get it Done.

Het SBNN-project werd verbonden aan de steden Amsterdam, Rotterdam, Enschede en Breda. Op 3 juni 2010 was SBNN met een informatiestand vertegenwoordigd tijdens de Nacht van de Fooi in Enschede. Vervolgens sprak de SBNN-voorzitter op 5 juni 2010 tijdens de opening van de Nacht van de Fooi in Rotterdam en was SBNN diezelfde dag present tijdens de Nacht van de Fooi in Amsterdam. De Nacht van de Fooi 2010 bracht uiteindelijk het bedrag van € 4.711,56 op voor de Andingo Opanga school. Dit bedrag werd door Impulsis (ICCO) verdubbeld. Op 18 november 2010 mocht SBNN het totaalbedrag van € 9.423,12 op haar bankrekening ontvangen.

Op 4 september 2010 vond in Verzorgingshuis De Lange Akkers te Koewacht het Akkerfestijn plaats. SBNN was tijdens deze dag vertegenwoordigd met een informatiestand en verkocht Keniaanse spulletjes. Dit leverde het bedrag van € 131,-- op.

In september 2010 ging de campagne Allemaal naar school met SBNN van start. In de periode van 6 september t/m 17 december 2010 waren de grote fotobanners te zien op 11 basisscholen, te weten: Nobelhorst (Hulst), Ter Duinen (Kloosterzande), De Schakel (Vogelwaarde), St. Bernardus (Clinge), Ter Doest (Graauw), St. Jozef (Nieuw-Namen), St. Josef (Hengstdijk), Oostvogel (Lamswaarde), Moerschans (Hulst), Willibrordus (Hulst) en De Heidepoort (Heikant). Daarnaast ging de campagne naar het ROC Westerschelde te Terneuzen. In totaal werden met de campagne 2.918 leerlingen bereikt en daarnaast nog circa 1.000 avondstudenten van het ROC. De expositie toonde verschillen in leefomstandigheden tussen Zeeuws-Vlaanderen en Kenia. Daarbij nam de schoolsituatie een belangrijke plaats in. Ook de stappen vooruit die dankzij de SBNN-projecten worden geboekt, werden

in beeld gebracht. Alle kinderen kregen een flyer met uitleg met daarbij een pen met de opdruk "Allemaal naar school met SBNN". De kosten verbonden aan deze campagne (aanschaf banners, pennen, spandoek, etc.) werden gefinancierd door een van NCDO ontvangen subsidie (zie onder 2.2.).

Op zaterdag 18 september 2010 organiseerde SBNN voor de 7^e maal een benefietfeest. Na 5 jaar een Afrikaanse Avond te hebben georganiseerd, werd in 2009 gekozen voor een nieuw concept. Het werd een Walking Benefit. Gezien het grote succes in 2009 werd ook in 2010 dat concept gehanteerd. Er namen ruim 160 personen deel aan de avond, welke allen € 20,-- betaalden. Na samenkomst in café De Ster, bezochten de deelnemers achtereenvolgens – en in groepen – 4 horecabedrijven in de historische vestingstad Hulst. Daar werden zij steeds getrakteerd op een drankje en hapje en geëntertaid door verrassingsoptredens. De avond werd afgesloten in café De Ster. Ook de expositie "Allemaal naar school met SBNN" was tijdens de Walking Benefit te zien. Van de gemeente Hulst werd een millenniumbijdrage van € 1.000,-- ontvangen (zie onder 2.2.), die werd ingezet voor de Walking Benefit. De netto opbrengst van de Walking Benefit bedroeg uiteindelijk € 2.684,--.

Op 25 & 26 september 2010 vond in vestingstad Hulst het Trappistenweekend plaats. De organisatie van dit evenement stelde de opbrengst van de kaartverkoop ter beschikking aan SBNN. Tijdens het weekend was SBNN op de Grote Markt te Hulst vertegenwoordigd met een informatiestand. De verkoop vanuit de informatiestand leverde nog het bedrag van € 10,-- op. Bij de jaarwisseling was nog het bedrag dat ten bate van SBNN was ingezameld tijdens het Trappistenweekend nog niet bekend.

Op woensdag 27 oktober 2010 stond het Scheldetheater te Terneuzen in het teken van de millenniumdoelen. Die dag konden bezoekers kennismaken met die doelen tijdens het Millennium Event Zeeuws-Vlaanderen. Tijdens het dansevent dansten jongeren om de armoede de wereld uit te helpen. En dat ging op zeer verschillende wijzen; van streetdance tot musicals en van een Indonesische dans tot hiphop. Negen scholen namen deel aan de kunstwedstrijd met als thema de millenniumdoelen. Basisschool De Reynaert uit Hulst won met een prachtige serie vogels die de aantasting van het milieu uitbeelden. In de foyer van het theater was een wereldmarkt waar de bezoekers kennis konden maken met diverse culturen via stichtingen en bedrijven die raakvlakken hebben met ontwikkelingssamenwerking. Voor ondernemend Zeeuws-Vlaanderen was er een business-to-business (B2B) millenniumborrel, waar maatschappelijk verantwoord netwerken centraal stond. Een multicultural fashionshow zorgde voor een uitstapje naar diverse landen. Het Scheldetheater boekte voor deze avond een speciale voorstelling. Het achtkoppige orkest SambaSunda was het middelpunt van deze wereldse cultuurhappening. Het MillenniumEvent was een goodwillvenement om mensen stil te laten staan bij de armoede in de wereld en de noodzaak van ontwikkelingshulp. De organisatie was een samenwerking van de millenniumgemeenten Hulst & Terneuzen, het ROC Westerschelde, COS Zeeland en SBNN. De positieve balans van het evenement ad. € 689,60 kwam ten goede aan het werk van SBNN te Kenia, en was bedoeld als bijdrage voor de bouw van een kleuterklas.

Op 10 november 2010 organiseerde SBNN opnieuw voor de personeelsvereniging van de gemeente Hulst een quizavond. Deze avond, waaraan 59 personen deelnamen, leverde voor SBNN € 553,60 op. Op 29 januari 2010 werd nog het bedrag van € 240,-- ontvangen van de personeelsvereniging. Dit betrof het inschrijvingsgeld van de quiz 2009.

Op 10 november 2010 verzorgde SBNN gastlessen op Basisschool De Heidepoort te Heikant. Naar aanleiding hiervan verkochten de leerlingen loten als kerstactie. Op 16 december 2010 werd tijdens de kerstviering op school het ingezamelde bedrag bekend gemaakt: € 700,--. Dit was bij de jaarwisseling nog niet bijgeschreven op de SBNN-rekening.

Op 9 december 2010 was SBNN vertegenwoordigd op de Kerstmarkt te Axel. Leerlingen van het ROC verkochten tijdens die markt zelfgebakken koekjes ten bate van SBNN. Dit leverde het bedrag van € 53,21 op. Daarnaast gaf SBNN vanuit een kraampje informatie over haar projecten in Kenia en verkocht Keniaanse spulletjes. Dit leverde € 50,-- op.

Op 10 december 2010 was SBNN vertegenwoordigd tijdens het Midwinterfestival in Hulst. Vanuit een sfeervol kraampje werden kerststukjes verkocht. Deze verkoop leverde het bedrag ad. € 227,-- op. Als

borg voor het gebruik van het kraampje betaalde SBNN € 25,-- aan de ondernemersorganisatie. Dit was bij de jaarwisseling nog niet retour ontvangen.

Op de Sint Willibrordus basisschool te Hulst was op 15 december 2010 een kerstmarkt. Tijdens deze namiddag en avond werden allerlei kerstwerkjes – gemaakt door de leerlingen – verkocht. Daarnaast werden ook onder andere afgeschreven boeken te koop aangeboden en vonden er allerlei spelletjes plaats. De opbrengst van de kerstmarkt werd aan SBNN geschonken. Het betrof het bedrag van € 1.410,--, bedoeld voor de aanschaf van lesmateriaal en boeken in Kenia.

De acties & activiteiten leverden in 2010 in totaal **€ 18.967,84** op.

2.5. Werkingskosten Nederland

De bankkosten voor de rekening van de stichting bij de Rabobank te Hulst bedroegen in 2010 € 171,37. Voor 2010 moesten geen vaste kosten aan de Rabobank worden betaald. De secretariaatskosten beperkten zich in 2010 tot papier en enveloppen, briefpapier, een afschrift inschrijving & bijdrage Kamer van Koophandel en enige portokosten. Dit betrof in totaal € 202,34. De totale werkingskosten in Nederland bedroegen in 2010 derhalve: **€ 373,71**.

Daarnaast werden promotiekosten gemaakt. Hieraan werd in totaal **€ 2.713,33** besteed. Daarvan werd € 2.447,83 gespendeerd aan de campagne "Allemaal naar school met SBNN". Deze kosten werden gedekt vanuit een NCDO-subsidie. Overige promotiekosten bedroegen derhalve € 265,50.

2.6. Financieel overzicht 2010 werking Nederland

BALANS 2009

Balans betaalrekening	€ 1.194,92	
Balans spaar	€ 11.912,98	
TOTAAL		€ 13.107,90

INKOMSTEN

Rente spaarrekening 2009	€ 611,43	
Donaties	€ 91.712,57	
Totaal activiteiten & acties	€ 16.283,84	
Benefietavond	€ 2.684,--	
MillenniumEvent Zeeuws-Vlaanderen	€ 689,75	
Bijdrage Edukans projecten 2011	€ 30.581,--	
TOTAAL		€ 142.562,59

UITGAVEN

Bankkosten	€ 171,37	
Overige kosten	€ 202,34	
Promotiekosten – Allemaal naar school	€ 2.447,83	
Overige promotiekosten	€ 265,50	
Storting Kenia	€ 40.911,28,	
Storting Edukans projecten 2011	€ 61.162,--	
Read to Grow – transport	€ 74,65	
Overige (ballen & certificaten voor Kenia)	€ 42,90	
TOTAAL		€ 105.277,87

Saldo	€ 37.284,72
+ balans 2009	€ 13.107,90
TOTAAL	€ 50.392,62

= € 2.018,21 lopend
+ € 48.374,41 spaar

3. Werking in Kenia 2010

Het in Nederland gegeneerde geld wordt in Kenia ingezet voor ontwikkelingshulp. Op 1 januari 2010 bedroeg de balans op de Keniaanse rekening 3.102.592,16 kshs.

De Strategische Agenda 2010 – 2015, het Actieprogramma 2010 – 2011 en het Jaarplan 2010 werden in het najaar 2009 door het bestuur van SBNN vastgesteld.

Het Jaarplan 2010 omvatte support aan alle 28 de basisscholen in de West-Nyakach onderwijsdivisie in Kenia. Daarnaast maakten een aantal projecten op het gebied van gezondheidszorg deel uit van het jaarplan.

Alle stappen die op het gebied van educatie gezet werden in 2010, vonden plaats in nauw overleg en nauwe samenwerking met de schoolcomités en de onderwijzers van de 28 scholen. De schoolcomités voerde de projecten uit. Zij stonden in voor het gehele project. SBNN gaf daarbij enkel advies. Alle projecten werden uitgevoerd door lokale aannemers, werklieden, ijzersmeden, timmerlieden, etc. Daarmee geven de projecten ook een extra boost aan de lokale economie.

In 2010 werd op vele fronten samengewerkt met de lokale vertegenwoordiger van het Keniaanse Ministry of Education, de heer Washington Ondoro (Area Education Officer). Ook met de District Education Officer, en de Quality Assurance & Standards Officer vond regelmatig afstemming plaats. Namens het Ministerie sprak zowel de voormalige DEO als de nieuwe DEO van het Nykach District meermaals waardering voor deze samenwerking en voor de wijze waarop SBNN zich inzet voor het onderwijs in de Kodingo zone. Daarenboven stimuleert de Quality Assurance & Standards Officer, mevrouw Mary Masory, de lokale onderwijzers en schoolcomités om vooral niet achteruit te leunen.

De speerpunten voor 2010 zijn - net als de SBNN strategische agenda en SBNN actieprogramma onderverdeeld in 3 categorieën:

1. Kwaliteitsprojecten
2. Gezondheidsprojecten
3. Onderwijsomstandigheden

3.1. Kwaliteitsprojecten

Wat essentieel is voor de ontwikkeling van kinderen, is de kwaliteit van onderwijs. Deze kwaliteit wordt beïnvloed door meerdere factoren, zoals bijvoorbeeld het gebrek aan leerkrachten, het ontbreken van voldoende en goede lesmaterialen en de onderwijsvaardigheden van de leerkrachten. In 2010 zette SBNN zich in om de kwaliteit van onderwijs extra te bevorderen. Dit gebeurde op verschillende punten.

3.1.1. Alle kinderen gaan naar school

Ultieme doelstelling is millenniumdoelstelling 2 binnen het werkgebied van SBNN te benaderen. Alle kinderen in het werkgebied van SBNN moeten in 2015 naar een school die een aantal basisvoorzieningen heeft. Denk daarbij aan stofvrije klassen, toiletten, getrainde leerkrachten enz. Onderwijs is en blijft de beste remedie tegen armoede.

Behaald resultaat in 2010

Alle projecten van SBNN zijn gericht op deze 2^e millenniumdoelstelling. Om vooruitgang concreet te kunnen meten, is correcte data essentieel. In 2010 hebben bij alle scholen meermaals fysieke tellingen plaatsgevonden van de leerlingen. Duidelijk was dat het officiële aantal leerlingen dat geregistreerd staat, niet overeenkomt met het aantal kinderen dat gemiddeld per dag in de klas zit. Enerzijds betreft het leerlingen die zich aan het begin van het jaar hebben ingeschreven maar kort daarna niet meer zijn verschenen of in de loop van het jaar zijn uitgevallen. Ook zijn er kinderen die bijzonder vaak absent zijn. Anderzijds wordt op een aantal scholen het officiële aantal leerlingen ook kunstmatig verhoogd om zodoende een hogere uitkering van de Keniaanse overheid te ontvangen. In 2010 is door de fysieke tellingen het aantal leerlingen vastgesteld dat daadwerkelijk op de publieke basisscholen les volgt. In totaal waren dit 9.044 kinderen: 7.292 basisschoolleerlingen en 1.752 kleuters.

Daarnaast zijn fysieke tellingen verricht bij alle privé onderwijsinstellingen in het gebied. Dit zijn 942 kinderen, waarvan 567 kleuters en 375 basisschoolleerlingen. Dit houdt in dat er in het gebied in totaal 9.986 kinderen naar school gaan: 7.667 basisschoolleerlingen + 2.319 kleuters.

In 2010 werd in Kenia een volkstelling verricht. De resultaten hiervan zijn nog niet openbaar gemaakt. Deze zullen ons een inzicht geven in het totale aantal kinderen in het gebied. Op dat moment kan concreet worden bepaald hoeveel kinderen nog niet naar school gaan. Het streven is om in 2011 deze kinderen in beeld te krijgen. Hoe is hun thuissituatie? Wat is de reden dat de kinderen niet naar school gaan? Hoe kan hierin verandering worden gebracht? Samen met de lokale overheid (chefs) zal dit traject worden ingezet.

Indicator	Omschrijving van verwachte situatie in 2015 (zie strategische agenda)	Behaald resultaat in 2010
6.1. Kinderen	- Het aantal kleuters dat via de kleuterklas instroomt stijgt - Alle kinderen gaan naar school	- Fysieke tellingen zijn verricht, waardoor realiteitscijfers zijn verkregen.

Conclusie:

In 2010 zijn voor het eerst fysieke tellingen gehanteerd. Deze cijfers kunnen echter lastig worden vergeleken met de voorgaande jaren; daar voordien uitgegaan werd van officiële cijfers, die niet de realiteit blijken te zijn. Dit maakt het onmogelijk om nu reeds concrete conclusies uit het cijfermateriaal te kunnen trekken. Wel kan er worden geconcludeerd dat bij de scholen waar een adequate kleutervoorziening is gerealiseerd het aantal kleuters een stijgende lijn kent. Het absentiepercentage is erg groot op de scholen. Zowel wat betreft leerlingen als leerkrachten. Daarnaast is er sprake van een groot aantal drop-outs gedurende de 8 leerjaren op de basisscholen. Vooral na klas 7 verliezen de scholen veel leerlingen. Veel leerlingen halen uiteindelijk niet klas 8 en doen geen examen. Om te kunnen bepalen of alle kinderen naar school gaan, zijn bevolkingsgegevens nodig. Enerzijds kunnen de resultaten van de volkstelling daarbij helpen. Anderzijds zal op dit punt ook met de lokale chiefs worden samengewerkt.

3.1.2. Kleuters

Sinds 2008 krijgt het kleuteronderwijs in de SBNN-programma's extra aandacht. Kinderen die kleuteronderwijs gevolgd hebben, zijn een stap voor op zij die niet in de gelegenheid waren. Vaak doen zij het ook beter in het basisonderwijs en middelbaar onderwijs. Immers, een goed begin is het halve werk! Ook de Keniaanse overheid onderstreept het belang van kleuteronderwijs. Doch voor zover verstrekt zij daarvoor geen financiële middelen. Er is wel perspectief dat zij in de toekomst bijv. middelen beschikbaar gaan stellen voor de leerkrachten van het kleuteronderwijs. Wat betreft de benodigde facilitaire zaken (gebouw, lesmateriaal) is echter nog geen oplossing in zicht. Daar de scholen in het gebied slechts beperkte voorzieningen hadden, ontstonden in de gemeenschap links en rechts groepen waarin de kleuters werden opgevangen buiten de schoolomgevingen. Dat was echter niet altijd de beste en meest gelukkige ontwikkeling. Het toevoegen van voorzieningen aan de basisschool heeft immers meerdere voordelen. Zo vloeien kinderen gemakkelijker in het basisonderwijs in, als zij al op het schoolterrein peuter/kleuteropvang volgen. Daarnaast is de continuïteit en kwaliteit van het kleuteronderwijs beter gewaarborgd.

Om de instroom van kinderen op jonge leeftijd te bevorderen en om kwalitatief kleuteronderwijs te kunnen bieden, moet worden geïnvesteerd. De eerste stap daarin is er voor zorgen dat er een ruimte is waarin deze kinderen les kunnen krijgen. In 2008 en 2009 werden reeds bij 8 basisscholen speciaal voor kleuters ontwikkelde gebouwen voorzien. Op deze scholen zie je een stijgende lijn in het aantal kleuters, is de gemeenschap extra gemotiveerd om de kleuteronderwijzers (die niet door de overheid worden betaald) te voorzien van een kleine vergoeding en zie je dat het kleuteronderwijs steeds meer vorm krijgt.

Om deze lijn voort te zetten en ook bij andere scholen te ontwikkelen, werd ook in 2010 ingezet op de realisatie van kleutergebouwen bij basisscholen in de West-Nyakach onderwijsdivisie.

Rond de jaarwisseling 2009/2010 ging bij de Nyadero Primary School de eerste spade in de grond voor de realisatie van een kleutergebouw. De werkzaamheden verliepen voorspoedig. Op 18 januari 2010 konden de kleuters van Nyadero hun nieuwe gebouw in gebruik nemen. Dat was geen overbodige luxe voor deze kleutertjes. Tot dusver waren zij gehuisvest in een lemen bouwvallige en vooral veel te kleine constructie.

De realisatie van het kleutergebouw op het schoolterrein van de Nyadero Primary School kostte in totaal **352,970 kshs**.

In dezelfde periode werden ook bij de Nyadina Primary School de mouwen flink opgestroopt. Daar werd ook een kleuterklas gebouwd. Ook hier verliep het werk vlot en konden de kleuters in de 2^e week van het nieuwe schooljaar het nieuwe gebouw in gebruik nemen. De realisatie van het kleutergebouw bij de Nyadina Primary School kostte in totaal **345,140 kshs**.

Eind april 2010 werd gestart met de renovatie van 2 klaslokalen bij de Thurdiburuo Primary School. Deze klassen waren aan de kleine kant voor een regulier leerjaar van de basisschool, maar konden prima dienstdoen voor de kleuters. Daarvoor moesten ze echter wel worden opgeknapt. Eerst werd het oude dak vervangen door een nieuw dak en werd de verandamuur opgemetseld. Op 17 juli 2010 werd het werk verder gezet. De ramen en deuren werden geplaatst. Vervolgens werd het gebouw aan de binnen- en buitenkant gepleisterd en werd de vloer gerepareerd. Tenslotte werd het gebouw geschilderd en voorzien van fraaie tekeningen. Op 17 augustus 2010 vond de feestelijke opening van het kleutergebouw plaats.

De renovatie kostte in totaal **407,400 kshs**.

Op het schoolterrein van de Mboru Primary School werd op 14 juli 2010 gestart met de bouw van een nieuwe kleuterklas. De fundering vroeg de nodige aandacht, omdat er sprake is van behoorlijk wat niveau verschil op het schoolterrein. Om de klas waterpas te kunnen zetten, moest de achterzijde van het gebouw redelijk wat worden opgehoogd. Op 7 augustus ging het gebouw onder dak en eind augustus 2010 was het volledig klaar. De kleutertjes konden het 3^e schooltrimester in hun nieuwe gebouw starten. De totale kosten voor het gebouw bedroegen **405,730 kshs**.

Op 14 juli 2010 startte ook de bouw van het kleutergebouw bij de Mbugu Primary School. Het werk verliep erg vlot. Drie weken later was de klus geklaard. De officiële opening vond plaats op 10 augustus 2010 en werd verricht door de heer Denis Steijaert uit Graauw (NL). Het gebouw kostte **360,660 kshs**.

Een 6^e kleutergebouw kon in 2010 worden gerealiseerd bij de Ombogo Primary School. In verband met het grote hoogteverschil op het schoolterrein (de school ligt hoog in de bergen) en het waterverzet bij regenval, is gekozen voor een zware fundering. De bouw startte op 15 juli en op 16 augustus 2010 werd het gebouw officieel in gebruik genomen. De totale kosten bedroegen **392,640 kshs**.

Een 7^e kleutergebouw kon in het najaar 2010 worden gebouwd op het schoolterrein van de Onwango Primary School. De bouw startte op 28 september. Eind december 2010 was het gebouw gereed en namen de kleuters van Onwango het in gebruik. De kosten bedroegen **338,950 kshs**. De officiële opening vond plaats op 7 januari 2011.

Naast de realisatie van nieuwe kleutergebouwen, ambieerde SBNN om er in 2010 voor te zorgen dat geen enkele kleuter in de West-Nyakach onderwijsdivisie nog op de grond moest zitten. Zo werd de Nyamany'inga Primary School in januari 2010 voorzien van 38 extra kleuterstoeltjes. Deze kostten **7,220 kshs**.

In diezelfde periode werd er ook voor gezorgd dat de kleuters van de Andingo Olasi Primary School een fatsoenlijke zitplaats kregen. Er werden 50 stoeltjes & 6 tafels verstrekt voor een totaal bedrag van **19,500 kshs**.

Eind april 2010 werd de Onwang'o Primary School voorzien van 30 kleuterstoeltjes. Daarnaast werden er 5 tafels gemaakt. Dit meubilair kostte tezamen **12,200 kshs**.

De kleuters van de Kamtudi Primary School hoefden vanaf eind april niet langer meer op de grond te zitten. Er werden 40 stoeltjes verstrekt. In de maand juli werden er vervolgens 4 tafels gemaakt.

Deze stoeltjes & tafels kostten in totaal **15,100 kshs**.

Ook de Andingo Opanga Primary School werd eind april voorzien van kleutermeubilair. Hier werden 30 stoeltjes en 3 tafels geschonken; samen goed voor een bedrag van **13,200 kshs**.

In juli 2010 werd de Abwao Primary School verblijd met 36 stoeltjes en 5 tafels voor de kleuters. Dit meubilair kostte **13,340 kshs**.

De Ombogo Primary School werd in de zomer 2010 voorzien van 70 stoeltjes & 4 tafels, ter waarde van **23,700 kshs**.

In de Nyakwere Primary School zaten de allerkleinste kinderen op instabiele bankjes zonder rugleuning. Door de hoogte van de bankjes was het voor hen niet mogelijk om de voetjes op de grond

te zetten. Omdat reeds meermaals een kleutertje achterover van een bankje was geduikeld, besloot SBNN in juli 2010 de bankjes te vervangen door 36 kleuterstoeltjes. Deze kostten **6,840 kshs**. In de Nyawalo Primary School werd in juli 2010 het aantal kleuterstoeltjes uitgebreid met 25 stuks. Hierdoor zitten nu alle kleutertjes op een eigen stoeltje. De kosten bedroegen **4,750 kshs**. Ook de kleutertjes van de Kobongo Primary School beschikten niet over deugdelijk zitmeubilair. Eind september 2010 werden zij voorzien van 38 stoeltjes en 4 tafels. Deze kostten **13,600 kshs**. De kleinste groep kleuters van de Apondo Kasaye Primary School hadden de beschikking over schoolbankjes. Doch deze waren het formaat voor de basisschool. De kleutertjes balanceerden als het ware op deze bankjes. Om hen een veiligere en handigere zitplaats te geven werden aan deze groep 32 stoeltjes en 4 tafeltjes gedoneerd – ter waarde van **10,080 kshs**. In totaal werden in 2010 425 kleuterstoeltjes & 35 tafeltjes aangeschaft voor een totaal bedrag van **139,530 kshs**.

Voor kleuteronderwijs ontvangen de scholen vooralsnog geen reguliere bijdrage van de overheid wat betreft benodigde materialen cq. accommodatie. Ook de leerkrachten worden niet door de overheid aangesteld. De kosten hiervoor komen voor rekening van de gemeenschap. In de praktijk komt het er op neer dat de kleuterleerkrachten slechts een kleine bijdrage per maand ontvangen en grotendeels als vrijwilliger fungeren. Het moge duidelijk zijn dat niet alle scholen over getrainde en opgeleide leerkrachten beschikken.

Om een impuls te kunnen geven aan de kwaliteit van het kleuteronderwijs is in 2010 aandacht besteed aan het trainen van deze onderwijzers. De opleidingen voor de kleuterleerkrachten vinden steeds plaats in de vakantiemaanden april, augustus en december.

SBNN steunde in 2010 14 leerkrachten voor het behalen van het certificaat voor kleuteronderwijs en 4 leerkrachten voor het behalen van het diploma voor kleuteronderwijs. Beide opleidingen werden gevolgd bij het DICECE te Kisumu.

Het betrof leerkrachten van de volgende scholen: Nyakwere, Nyawalo, Onego, Nyadero, Thuridiburuo, Aomo, Mbora (2x), Rachier, Mbugra, Abwao, Kobongo, Ombugo, Onwango, Kamtudi (2x), Andingo Olasi en Andingo Opanga Primary Schools.

De leerkrachten moesten zelf instaan voor de betaling van het 1^e trimester. SBNN betaalde vervolgens het 2^e en 3^e trimester. Voor alle 18 leerkrachten tezamen kwam dit neer op **202,860 kshs**.

Behaald resultaat in 2010

Indicator	Omschrijving van verwachte situatie in 2015 (zie strategische agenda)	Behaald resultaat in 2010
6.2. Kleuters	- Kwaliteit kleuteronderwijs verbeteren - Iedere basisschool beschikt over voorzieningen voor kleuteronderwijs. - Kleuters krijgen les van een getrainde leerkracht. - Het aantal kleuters dat via de kleuterklas instroomt stijgt.	- 7 stofvrije kleuterklassen - 451 kleuters krijgen een stofvrije kleuterklas (5,772 kshs per kleuter) - 425 kleuters hebben een stoeltje en tafeltje gekregen (328 kshs per kleuter) - 18 kleuteronderwijzers kregen 1 jaar opleiding (11,425 kshs per onderwijzer)

Conclusie:

Er is opnieuw een grote stap gezet wat betreft de realisatie van adequate voorzieningen voor kleuters. Voor hen is nu ook een deugdelijke lesomgeving beschikbaar. Resteren nog circa 7 scholen in het gebied waar dit nog niet zo is of niet afdoende. Daarnaast hebben nu het grotendeel van de kleuters in de West-Nyakach onderwijsdivisie een stoeltje om op te zitten. Omdat vooral bij de scholen waar een nieuw kleutergebouw is gerealiseerd het aantal kleuters stijgt, vraagt dit monitoring, zodat daarop kan worden ingesprongen en ook voor deze kleuters een zitplaats kan worden gecreëerd.

De combinatie van goede voorzieningen met het getrainde onderwijzers resulteert in het ontstaan van echt kleuteronderwijs. Op de scholen waar ondertussen van deze combinatie sprake is, zie je een grote stap vooruit wat betreft de manier van lesgeven.

3.1.3. Kwaliteitscoach

Met de aanstelling en financiering van een monitorings- en trainingscoach die - in samenwerking met de medewerkers van het Ministerie van Onderwijs – wordt nagestreefd dat er op de werkvloer meer ruimte en mogelijkheden zijn voor de training en coaching van de leerkrachten, training van de schoolmanagementcomités (SMC) en de invoering van een kwaliteitssysteem.

Na een werving- en selectietraject door het Ministerie van Onderwijs – in de persoon van de District Education Officer (DEO) in samenwerking met de Area Education Officer (AEO) – werden eind december 2009 3 geselecteerde personen geïnterviewd door SBNN. Uit deze kandidaten kwam de heer George Otieno Migwambo als meest geschikte kandidaat naar voren. Op 4 januari 2010 vond een gesprek plaats tijdens welke de heer Migwambo op de hoogte werd gebracht van zijn aanstelling. Hierbij waren de DEO, de AEO en de Quality Assurance & Standards Officere van het district aanwezig. De volgende dag startte de heer Migwambo zijn job als Quality Assurance Facilitator (QAF) van de West-Nyakach Division.

Na de eerste introductieweken, waarin de QAF alle scholen nagenoeg wekelijks bezocht, startte hij met gesprekken met zowel de onderwijsteams als de schoolcomités. Tijdens zijn bezoeken vervulde George Migwambo een coachende en stimulerende rol. Daarnaast verwierf hij de eerste maanden ook input voor het trainingstraject dat werd opgezet.

Het trainingstraject startte op 6 mei 2010 met een trainingsdag voor de hoofdonderwijzers van de 28 basisscholen in de West-Nyakach onderwijsdivisie. Tijdens deze dag stonden de volgende onderwerpen centraal: boekhouding, discipline, transparantie, schoolmanagement en data verzamelen. Daarnaast werd gesproken over de strategie om te komen tot kwaliteitsonderwijs. De dag kostte **4,875 kshs**.

Na de hoofdonderwijzers werd een reeks van trainingsdagen voor de leden van de schoolcomités gepland. Alle scholen tezamen tellen 420 schoolcomitéleden. Daarvan nam 64% deel aan de trainingen.

Er werden 6 trainingsdagen georganiseerd:

- 10 mei 2010 voor de leden van de Andingo Opanga, Andingo Olasi, Ombugo en Kamtudi Primary Schools. Deze dag vond plaats in de Andingo Olasi Primary School.
- 19 mei 2010 voor de leden van de Kobongo, St. Theresa Bolo, St. Mairead Oriang, Abwao en Onwango Primary Schools. Deze dag vond plaats in de Kobongo Primary School.
- 26 mei 2010 voor de leden van de Mbugra, Rachier, Sint Agnes Obanda en Apondo Kasaye Primary Schools. Deze dag vond plaats in de Mbugra Primary School.
- 3 juni 2010 voor de leden van de Thuridburuo, Aomo, Mbora, Otho Abwao, Nyadero en Onego Primary Schools. Deze dag vond plaats in de Aomo Primary School.
- 7 juni 2010 voor de leden van de Sangoro, Bala, Nyakwere, Nyawalo en Sango Buru Primary Schools. Deze dag vond plaats in de Sangoro Primary School.
- 17 juni 2010 voor de leden van de Nyang'onga, Nyamanyinga, Obanga en Nyadina Primary Schools. Deze dag vond plaats in de Obange Primary School.

Tijdens de trainingen van de schoolcomitéleden kwamen de volgende zaken aan de orde: besturen van de school, motiveren van onderwijzers, transparantie, bewustwording, elimineren van kinderarbeid en het sensibiliseren van de ouders hierover, verwerken van informatie, discipline en gelijke rechten voor jongens en meisjes.

Deze trainingsdagen kostten in totaal **36,342 kshs**.

De 3^e reeks trainingsdagen concentreerde zich op de leerkrachten, zowel de door de overheid toegewezen en betaalde leerkrachten (TSC) als de vrijwillige leerkrachten als de kleuterleraren. Om te zorgen dat steeds slechts maximaal 2 leerkrachten per school afwezig waren in verband met de training, werden de trainingen niet per school gegeven. Er vonden verschillende sessies plaats, tijdens welke steeds van iedere school enkele leerkrachten present waren.

In totaal telde de onderwijsdivisie op dat moment 189 TSC-leerkrachten. 88% nam deel aan de training.

De trainingsdagen voor hen vonden plaats op:

- 21 juni 2010 – sessie 1 – in de St. Theresa Bolo Primary School.
- 23 juni 2010 – sessie 2 – in de Aomo Primary School.
- 25 juni 2010 – sessie 3 – in de Nyakwere Primary School.

Daarna volgden de training van de vrijwillige leerkrachten. Deze groep van 56 leerkrachten werd verdeeld over 2 trainingsdagen:

29 juni 2010 – sessie 1 – in de Mbugra Primary School.

8 juli 2010 – sessie 2 – in de Sangoro Primary School.

Van de vrijwillige leerkrachten nam in totaal 89% deel aan de trainingssessies.

Tenslotte volgde de training van de 54 kleuterleerkrachten. Ook hiervoor werden 2 trainingsdagen gepland:

6 juli 2010 – sessie 1 – in de Mbugra Primary School.

23 juli 2010 – sessie 2 – in de Sangoro Primary School.

93% van de ECD-teachers nam deel aan de training.

Tijdens de training van de leerkrachten stonden de volgende onderwerpen centraal: uitbreiden van de onderwijsvaardigheden, nieuwe onderwijstechnieken, creëren van forums voor leraren, flexibel werken, creëren van een positieve lesomgeving, lesprogramma's, discipline, participatie in gemeenschapsactiviteiten en samenwerking met ouders en schoolcomité.

De kosten voor het trainen van alle leerkrachten bedroegen **44,547 kshs**.

Daarnaast ontvingen de kleuterleerkrachten per school 2 instructieboeken. Voor de 28 scholen kwam dit neer op **8,035 kshs**.

In het bovengenoemde trainingstraject participeerde in totaal 557 personen (SMC-leden en leerkrachten).

In de maand september 2010 kreeg de HIV / Aids problematiek bijzondere aandacht. In samenwerking met de VCT-counselors van SBNN werd een training op touw gezet voor de leerkrachten belast met "guiding & counseling" en de schoolcomitéleden belast met "special needs". Deze speciale trainingssessies vonden plaats op 16 en 17 september 2010. Doelstelling was om de kennis over HIV & Aids te vergroten en de problematiek aan te vechten. Tijdens de training werd gesproken over sensibiliseren van de gemeenschap, het wegnemen van het stigma, de basisvaardigheden van counseling en de zorg voor geïnfecteerde dan wel kwetsbare kinderen. Per school werden 2 personen uitgenodigd voor de training. In totaal namen 60 personen deel aan de sessies. De kosten voor deze trainingen bedroegen **11,340 kshs**.

Tenslotte was er op 30 september 2010 ook nog een trainingsdag over het organiseren en runnen van bibliotheekruimten. Deze vond plaats in de Rachier Primary School. Iedere school was uitgenodigd om maximaal 2 personen af te vaardigen. Doch niet iedere maakte daarvan gebruik omdat nog niet iedere school een leeshoek dan wel bibliotheek heeft / had. In totaal namen 38 personen deel aan deze training. De kosten bedroegen **8,825 kshs**.

Al degene die deelnamen aan een training kregen een certificaat van deelname. De kosten hiervoor bedroegen **4,116 kshs**.

Daarmee en met nog enkele andere uitgaven – waaronder de kosten voor de testexamens (zie 3.1.6.) ad. 15,663 kshs – kwam het totaal gespendeerde bedrag aan trainingen e.d. neer op **144,746 kshs**.

Met het kwaliteitssysteem wordt beoogd een registratie uit te bouwen met betrekking tot de aanwezigheid van leerlingen en leerkrachten, de inventarisatie van materialen, de stroom en doorstroom van leerlingen, de studieresultaten, de lestijden, etc. Deze informatie kan een belangrijk instrument vormen voor het management van de school en helpen verbeteringen aan te brengen. Het kwaliteitssysteem geeft het onderwijsteam immers een beter inzicht in het functioneren van de school. Hierdoor kan bijvoorbeeld eerder worden ingesprongen op absentie van leerlingen en leerkrachten. Mede als gevolg hiervan kan de effectieve lestijd toenemen.

Na de algemene trainingssessies in de periode van mei tot en met september 2010, richtte de QAF zich de laatste 3 maanden op de sterkste en zwakste punten per school. Samen met het schoolcomité en het onderwijsteam werd gewerkt aan de inzet van de sterkten om zwakkere zaken aan te pakken.

In het najaar 2010 werden ook de aantallen van de leerlingen die op een privé school (ECD & primary) zitten in West-Nyakach in beeld gebracht. In totaal is er sprake van 14 privé scholen. Deze scholen voorzien met name in kleuteronderwijs en deels ook in de lagere jaren van het basisonderwijs. Geen enkele privé school voorziet in West-Nyakach in de 8 leerjaren van het basisonderwijs. In totaal telden in oktober 2010 deze 14 scholen 942 kinderen, waarvan 567 kleuters en 375 basisschoolleerlingen. Het onderwijs op deze scholen is niet gratis. De leerlingen moeten lesgeld betalen.

Het streven is om in 2011 ook het aantal kinderen dat in het geheel geen onderwijs volgt in beeld te brengen in West-Nyakach, zodat een compleet beeld kan worden gevormd. Dit met het oog op millenniumdoel 2: alle kinderen naar school!

In het Keniaanse onderwijssysteem worden de leerlingen aan het eind van klas 8 getoetst met het KCPE-examen. Ook het resultaat 2010 vertoonde nog geen verbetering. De 28 scholen van de West-Nyakach onderwijsdivisie behaalde gemiddeld een score van 256 (van de 500 maximaal te behalen punten). Ten opzichte van voorgaande jaren is dit een daling. Wel is het nog steeds hoger dan het landelijke gemiddelde voor publieke scholen van (slechts) 240.

De gemiddelde score per school kan erg worden beïnvloed door individuele uitschieters. Bij een groot aantal scholen is er in de uitslag een redelijk aantal kinderen te signaleren dat erg laag scoort. Een en ander vloeit voort uit het feit dat er in klas 1 tot en met 6 weinig tot geen kinderen een jaar herhalen bij een onvoldoende prestatie. De meeste kinderen wandelen zonder enige barrière van klas 1 tot klas 7. Ouders hebben namelijk daarover de regie in handen. Adviezen van leerkrachten om een jaar over te doen worden meestal niet geaccepteerd. Dit resulteert erin dat er kinderen in klas 7 arriveren welke zelfs met basisvaardigheden moeite hebben. De cultuur is dan wel zo dat wanneer blijkt dat een kind zeer laag scoort in klas 7, deze klas wordt overgedaan. Maar in de meeste gevallen is het dan te laat. Veelal scoort dat kind (vooral zij die al vanaf het begin van de schoolcarrière worstelen) na een herhaling van klas 7 niet veel beter. Er ontstaat op dat moment een dilemma. Krijgt het kind desondanks de kans om eindexamen te doen? Of verlaat het de school zonder deel te nemen aan het eindexamen? Wettelijk heeft ieder kind het recht om deel te nemen aan het examen, maar of je daarmee een kind uiteindelijk ook daadwerkelijk helpt is de vraag. Daarnaast werkt het voor het onderwijsteam vaak erg demotiverend, omdat hierdoor het gemiddelde cijfer erg naar beneden wordt gehaald. En juist op dat cijfer worden de leerkrachten aan het eind van het schooljaar afgerekend. Een kind heeft er veel meer aan om bij eventuele problemen in klas 2, dat jaar over te doen in plaats van jaar na jaar te sukkelen en vervolgens weinig op te steken, met een erg lage score op het KCPE-examen tot resultaat. Om deze ommezwaai te maken wordt in 2011 een plan de campagne opgezet, waarbij via enerzijds de schoolcomités en anderzijds de lokale overheid (chefs) ouders worden overtuigd dat het herhalen van een schooljaar geen schande is en enkel het kind ten goede kan komen. Dit zal ook van de onderwijsteams een intensere monitoring van de leerlingen vragen. Zij zullen – eventueel samen met de klasvertegenwoordiger uit het schoolcomité – een gesprek aan moeten gaan om een kind samen met de ouders te evalueren. Dit gebeurt nu weinig tot niet.

Het beter monitoren van kinderen kan er ook toe bijdragen dat het aantal drop-outs wordt verminderd. Wanneer leerkrachten en schoolcomités sneller en adequater reageren wanneer een kind veelvuldig afwezig is, kan de situatie misschien worden opgelost. Daarin vormt klas 7 de grootste drempel. Het verschil tussen het aantal leerlingen in klas 7 en het aantal leerlingen dat het volgende jaar in klas 8 verschijnt, is bij de 28 scholen in West-Nyakach bijna 200%. De helft haakt met andere worden af als ze naar klas 8 moeten overstappen. Onder deze drop-outs zijn een proportioneel groot deel meisjes. Het komt nog te vaak voor dat meisjes thuis worden ingezet om bij te dragen aan de basislevensvoorzieningen in plaats van dat zij naar school worden gestuurd, ze raken zwanger of worden uitgehuwelijkt. Daarnaast vormt voor een bepaalde groep de 1,000 kshs examengeld dat in klas 8 betaald moet worden een te grote barrière.

Door het sensibiliseren van de gemeenschap wordt gehoopt hierin verandering te kunnen aanbrengen. Via het trainen van de leden van het schoolcomité, kunnen deze op hun beurt de ouders voorlichten. Maar ook via de bijeenkomsten van de lokale chiefs zal worden geprobeerd ouders het belang van onderwijs te laten inzien, ook en vooral voor meisjes.

Wel kon in 2010 ten opzichte van 2009 een lichte stijging (6%) van het aantal eindexamenkandidaten worden vastgesteld.

De QAF ontving een maandsalaris van 16,000 euro. Dit kwam voor 2010 op een totaalbedrag van **192,000 kshs**. Fundamenteel voor de werking van deze kwaliteitscoach is dat hij continue op de werkvloer is, met andere woorden dagelijks scholen bezoekt.

Gezien de uitgestrektheid van het gebied en de gedeeltelijk lastig te bereiken locaties, is een deugdelijk vervoersmiddel voor deze functionaris essentieel. Gezien het terrein werd begin januari 2010 een motor aangeschaft. De aanschaf en verzekering kostten **82,190 kshs**. Deze motor blijft eigendom van SBNN en is in bruikleen gegeven aan de QAF.

Per maand is een bedrag ad. 3,000 kshs voor benzine- en telefoonkosten e.d. verstrekt. Over het gehele jaar 2010 is hieraan een totaal bedrag van **36,000 kshs** gespendeerd. Om zijn administratie te kunnen bijhouden en om een tweetal vaste momenten per week beschikbaar te zijn voor de scholen, is er vanaf 22 augustus 2010 een kleine werkruimte gehuurd voor de QAF aan 2,000 kshs per maand. Totaal betaalde huur in 2010 bedroeg **8,500 kshs**. De overige kosten voor de QAF, oa. huur, meubilair, inrichting kantoor en kantoomaterialen bedroeg **10,087 kshs**. In totaal bedroegen de werkingskosten (motorfiets, benzine, kantoor etc.) derhalve **136,777 kshs**.

Behaald resultaat

Indicator	Omschrijving van verwachte situatie in 2015 (zie strategische agenda)	Behaald resultaat in 2010
6.3.Schoolbesturen (SMC)	- Een kwalitatief netwerk van schoolbesturen dat opkomt voor zijn rechten en de belangen van zijn kinderen en schoolomgeving. - Good governance - Er is een kwaliteitssysteem voor registratie en inventarisatie waardoor directie, bestuur en ook het ministerie weten hoe de scholen er voor staan inzake aanwezigheden, beschikbare materialen enz. Immers weten= meten.	28 schoolcomités getraind 269 schoolcomitéleden zijn getraind - Start gemaakt met de aanzet voor een kwaliteitssysteem in 28 scholen, in de vorm van het verzamelen van realistische cijfers, het hanteren van registratieboeken e.d.
6.4.Leerkrachten / Leskwaliteit	- Elke klas, ook de ECD-klassen, heeft 1 betaalde leerkracht. De vrijwillige leerkrachten ondersteunen de betaalde leerkrachten maar nemen niet hun taken over. - De leskwaliteit is gestegen.	- Aantal betaalde leerkrachten is gestegen met 13 166 TSC-leerkrachten dat training heeft gehad 100 vrijwillige leerkrachten hebben training gehad - Aantal afgestudeerden is met 6% gestegen - Aantal afgestudeerde meisjes t.o.v. afgestuurde jongens is gelijk gebleven - KCPE Mean Score gedaald met 5 punten - Score alle beste meisjes t.o.v. score alle beste jongens is verbeterd met 10 punten - Registratiesysteem aanwezigheid leerkrachten en leerlingen (her)ingevoerd.
6.5.Lestijd	De effectieve lestijd is verhoogd met 50%.	- Registratiesysteem aanwezigheid leerkrachten en leerlingen (her)ingevoerd - Het consequent volgen van het lesrooster en absentisme bespreekbaar gemaakt, ten einde effectieve lestijd te laten toenemen
6.6.Aanwezigheid	- Het aanwezigheidspercentage van de leerlingen stijgt verder door naar 85%. - Het aanwezigheidspercentage bij de leerkrachten bedraagt 95% (enkel wettelijke afwezigheden zijn nog	Start gemaakt met de aanzet voor een kwaliteitssysteem in 28 scholen, in de vorm van het verzamelen van

	toegestaan).	realistische cijfers, het hanteren van registratieboeken e.d. - Registratiesysteem aanwezigheid leerkrachten en leerlingen (her)ingevoerd - Het consequent volgen van het lesrooster en absentisme bespreekbaar gemaakt, ten einde effectieve lestijd te laten toenemen
--	--------------	---

Conclusie:

Het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs is een proces van lange adem, waarbij aan meerdere randvoorwaarden moet worden voldaan om stapsgewijs verbeteringen te kunnen gaan meten. Het beschikbaar hebben van realistische gegevens is daarbij essentieel. Met die gegevens kunnen de uitdagingen in kaart gebracht worden en kan een plan de campagne worden opgemaakt. Daarnaast is het bespreekbaar maken van bepaalde problemen of minder positieve gewoonten belangrijk. Training en voorlichting zijn daartoe de geijkte weg, waarbij er sprake moet zijn van teamwork tussen alle betrokkenen, zijnde het onderwijsteam, het schoolcomité, de leerlingen en de ouders.

3.1.4. Lesboeken & lesmateriaal

Jaarlijks krijgen de scholen een budget van de Keniaanse overheid voor de aanschaf van lesmaterialen, waaronder boeken. Dit budget is echter bij lange na niet toereikend. Een situatie waarbij ieder kind kan beschikken over een boek tijdens de verschillende lessen, lijkt in West-Nyakach een utopie. Het totale aantal boeken is bij vele scholen schrikbarend laag. Merendeels delen 3 kinderen 1 boek, maar in de lagere klassen loopt dit zelfs op tot 6 of meer kinderen per boek. Dit vormt zonder twijfel een belangrijke component in de kwaliteit van onderwijs.

In 2009 verstrekten SBNN aan de scholen in de Kodingo zone extra boeken. In 2010 was het de beurt aan de Bolo zone. Voor aanvang van het schooljaar 2010 werden alle 13 scholen van deze zone door SBNN voorzien van een nieuwe voorraad boeken. Hiervoor was een bedrag van 100 kshs per kind voorzien. Iedere school kon aan hand van haar budget een lijst boeken selecteren, verdeeld over de 8 leerjaren. In totaal werden 1.235 boeken aangeschaft voor een totaal bedrag van **355,257 kshs**. Een aantal scholen had daarbij – naast boeken - lesmateriaal gekozen, zoals bijvoorbeeld wandkaarten, etc. In juli 2010 werden daarnaast 135 wandkaarten aangeschaft en verdeeld over de scholen. Dit zijn kaarten met bijvoorbeeld de wereldkaart, de kaart van Afrika, de kaart van Oost-Afrika, illustraties van het menselijk lichaam, rekenkaarten, het alfabet, allerlei diersoorten, planten, etc. Kostprijs voor de wandkaarten was **24.300 kshs**.

Behaald resultaat

Indicator	Omschrijving van verwachte situatie in 2015 (zie strategische agenda)	Behaald resultaat in 2010
6.7.Lesboeken / lesmateriaal	Per schoolbank is 1 lesboek per vak ter beschikking. Dit loopt gelijk met de schoolbanken. D.w.z. in klas 7 en 8, 1 boek per vak per 2 leerlingen en in de overige klassen 1 boek per vak per 3 leerlingen.	- Start gemaakt met de aanzet voor een kwaliteitssysteem in 28 scholen, waarbij het onderwijsteam een registratieboek aanlegt en up to date houdt van het beschikbare aantal boeken per klas en per vak e.d. - Verhouding leerlingen / aantal lesboeken per klas in de Bolozone is verlaagd. - 1.235 boeken aangekocht (104 kshs per kind) - Lesmateriaal voor 13 scholen in Bolozone aangekocht

Conclusie:

Het beschikbaar hebben van voldoende lesboeken heeft een aanzienlijk effect op de kwaliteit van het onderwijs. Een goed beheer en goede registratie van de boeken heeft enerzijds als positief effect dat boeken een langere levensduur hebben en anderzijds kan goed onderhoud worden bepaald welke boeken aangeschaft moeten worden. Daartoe krijgt elke school jaarlijks een beperkt bedrag van de Keniaanse overheid. De scholen worden in de aanschaf van de lesboeken geleid door de landelijk voorgeschreven lesstof per vak en per leerjaar. Veranderingen in het curriculum zorgen er echter vaak voor dat boeken vervangen moeten worden. Dit gaat ten koste van het uitbreiden van het aantal boeken zodat de ratio leerlingen per boek niet positief wordt beïnvloed.

3.1.5. Schoolbibliotheken

Voor de kinderen – en ook de volwassenen - in het gebied is lezen een luxe. Door het gebrek aan boeken heerst er geen leescultuur in het gebied. Enkel in de klas wordt een beetje gelezen, als er dan al een boek binnen handbereik is. Het lezen van informatieve boeken of gewoon een spannend boek, is er niet bij op school. De leesvaardigheid laat dan ook vaak te wensen over. De bibliotheek vormt daarin een belangrijke speler. Een kind dat gewend is te lezen, zal daarvan zeker profijt hebben tijdens het studeren. Daarnaast is het sowieso goed voor de ontwikkeling van kinderen. Het plezier van lezen bevordert de alfabetisering en stelt hen in staat een goede basis van kennis en bewustzijn te leggen. Lezen verdient dan ook te worden gestimuleerd. Niet enkel voor kinderen, maar zeker ook voor volwassenen. Velen hebben in het verre verleden wat onderwijs gevolgd, maar wanneer daarna niet meer wordt gelezen, verzandt deze kennis. Het lezen van een boek of gewoonweg de krant kan daarin een positieve rol spelen. Door het creëren van de leeshoeken cq. inrichten van de bibliotheekruimten zullen de leerlingen hun leesvaardigheden vaker en beter kunnen oefenen.

Boeken van Read to Grow

Het streven was om in 2010 in de scholen van de Kodingo zone een leeshoek te creëren, waar leerlingen na lestijd en/of geïntegreerd in het lesrooster kunnen lezen. SBNN ambieerde dit samen met Read to Grow te bewerkstelligen. Read to Grow is een organisatie die boeken schenkt aan kleinschalige ontwikkelingsprojecten. In juli 2009 ontving SBNN van Read to grow 4.000 Engelstalige boeken. De boeken konden – dankzij een ondernemer uit het Brabantse Cuijk - eind november 2009 in een container per schip naar Mombasa worden getransporteerd. Vervolgens ging het over de weg naar Nairobi. Daar arriveerden de boeken eind februari 2010. Aansluitend werd het laatste traject afgelegd – van Nairobi naar Nyakwere. Op 10 maart 2010 werden de boeken opgeslaan in de Sangoro Primary School. Op 1 mei 2010 werden de boeken – naar ratio van het aantal leerlingen – verdeeld over de 15 basisscholen in de Kodingo zone.

De kosten voor het transport van deze 4.000 boeken (met name inkklaringskosten en kosten voor het vervoer van Nairobi naar Nyakwere) werden reeds voldaan in 2009.

Om te zorgen dat er een echte leeshoek kon worden gerealiseerd, kregen de scholen van SBNN een afsluitbare boekenkast. Deze kon vervolgens in 1 van de klaslokalen worden geplaatst en vormt nu een locatie waar kinderen op gezette tijden terecht kunnen om te lezen. De kosten van deze 15 boekenkasten bedroegen **50,850 kshs**.

Op 14 mei 2010 mocht SBNN bij Read to Grow opnieuw 68 dozen met boeken op te halen. Deze dozen bevatten wederom zo'n 4.000 boeken. De dozen werden door een koeriersdienst opgehaald in Boekel en naar Cuijk gebracht. De kosten hiervoor bedroegen € 74,65. Vervolgens werden de boeken via dezelfde ondernemer uit Cuijk getransporteerd naar Kenia. Daar kwamen de boeken eind september 2010 aan. Nadat de container de (langdurige) formaliteiten bij de douane was gepasseerd, werd deze getransporteerd richting Nairobi. Op 21 december 2010 ging het van Nairobi naar Kisumu en op 23 december naar Colweny, waar ze werden opgeslagen in de Onwango Primary School. Op 4 januari 2011 werden de boeken verdeeld over de 13 basisscholen in de Bolo zone. Ook de leesgroep voor volwassenen van Thurdirubuo ontving een deel van de boeken.

De kosten voor het transport van deze 4.000 boeken (met name inkklaringskosten en kosten voor het vervoer vanaf Nairobi) bedroegen **52,000 kshs**.

Om ook te zorgen dat er in de scholen in de Bolo zone een leeshoek kon worden gecreëerd en te zorgen dat de boeken goed kunnen worden opgeborgen, verstrekke SBNN ook aan deze scholen een afsluitbare boekenkast. En ook de leesgroep Thurdirubuo kreeg zo'n kast. De kosten van deze 13 boekenkasten bedroegen **50,000 kshs**.

Steun van Biblionef

In de Bolo zone beschikten de Sint Theresa Bolo Primary School, Rachier Primary School, Sint Agnes Obanda Primary School en St. Mairead Oriang' Primary School over een bibliotheekruimte, doch deze waren leeg: geen boeken en geen meubels. Ook de Apondo Kasaye Primary School had een bibliotheekruimte, maar deze ruimte was wel gemeubileerd. Het aantal beschikbare leesboeken was echter erg beperkt. Om deze 5 scholen in de Bolo zone te kunnen helpen hun bibliotheek verder uit te bouwen, deed SBNN met succes een beroep op Biblionef. De steun van Biblionef omvatte meubilair voor bibliotheekruimten bij 4 basisscholen en boeken voor bibliotheekruimten bij 5 basisscholen. Biblionef was in de gelegenheid om deze bijzondere steun te bieden dankzij een donatie van Stichting Cucu. De uitvoering van het project startte kort voor de jaarwisseling 2009/2010 en werd in april 2010 afgerond.

Rachier Primary School ontving voor een bedrag ad. 57,200 kshs aan meubilair voor de bibliotheek, te weten: 9 tafels, 55 stoelen en 3 boekenrekken.

St. Agnes Obanda Primary School ontving voor een bedrag ad. 73,654 kshs aan meubilair, te weten: 11 tafels, 60 stoelen en 2 boekenrekken. Daarnaast werden bestaande boekenkasten gerepareerd en uitgebreid.

St. Theresa Bolo Primary School ontving voor een bedrag ad. 61,200 kshs aan meubilair, te weten: 10 tafels, 60 stoelen en 2 boekenrekken.

St. Mairead Oriang' Primary School ontving voor een bedrag ad. 69,750 kshs aan meubilair, te weten: 6 tafels, 28 stoelen, 4 boekenrekken en 2 boekenkasten. Daarnaast werd de bibliotheekruimte geschilderd.

In totaal werd voor een bedrag van **261,804 kshs** meubilair e.d. aangeschaft.

Verder werden alle 5 de scholen in januari 2010 voorzien van leesboeken. Per school werd voor een bedrag van 18.023 kshs aan lokale leesboeken aangekocht. Elke school kon op die wijze 142 boeken aan de bibliotheek toevoegen. Totaal kostten deze boeken **90.115 kshs**. Daarnaast verzond Biblionef naar alle 5 de betrokken basisscholen 2 dozen met leesboeken. Per school werd het volgende aantal boeken voorzien:

St. Agnes Obanda (173), St. Mairead Oriang' (190), St. Theresa Bolo (108), Rachier (104) en Apondo Kasaye (106). In totaal betroffen het 681 boeken.

Tenslotte werden alle 5 de bibliotheekruimten in juli 2010 nog voorzien van wandkaarten. Iedere school ontving 8 tot 10 verschillende kaarten, met onder andere een landkaart van Afrika, de wereldkaart, een kaart met het menselijke lichaam, een kaart met het alfabet, een kaart met verschillende diersoorten, etc. De kosten voor deze kaarten bedroegen **8,000 kshs**.

Het totaal gespendeerde budget voor het Biblionefproject bedroeg **359,919 kshs**.

SBNN-bijdragen aan bibliotheken

Er zijn 9 scholen in de West-Nyakach divisie die een aparte bibliotheekruimte hebben. In de Kodingozone zijn dat de Nyakwere Primary school, Nyong'onga Primary School en de Aomo Primary School. Daarnaast werd in 2010 in de Nyawalo Primary School een voorzichtige start gemaakt met een bibliotheekvoorziening. In de Bolo zone zijn er bibliotheekruimten in de Sint Theresa Bolo Primary School, Rachier Primary School, Sint Agnes Obanda Primary School, Sint Mairead Oriang' Primary School en de Apondo Kasaye Primary School.

In januari 2010 werden voor de scholen met bibliotheekruimten registratieboeken gekocht om enerzijds de boeken te kunnen registreren en anderzijds de bezoekers van de bibliotheek in kaart te kunnen brengen. Hieraan werd een bedrag van **2.112 kshs** gespendeerd.

De Nyakwere Primary School beschikt sinds 2005 - door de steun van SBNN - over een uitgebreide en gefaciliteerde bibliotheek. Hun uitdaging is om die zelf verder te ontwikkelen en het gebruik te stimuleren.

De Aomo school heeft sinds haar herbouw door Kengen een bibliotheek.

Bij de Nyong'onga Primary School is in 2009 een bibliotheekruimte vormgegeven. In 2010 werd deze bibliotheekvoorziening nog een extra push te geven. Zo werd er voorzien in een dagelijkse krant. Hieraan werd 6,750 kshs besteed. Daarnaast ontving de school nog 20 extra stoelen voor de bibliotheek, ter waarde van 14,000 kshs. In totaal werd voor een bedrag van **20,750 kshs** aan de bibliotheek in Nyong'onga gespendeerd.

De bibliotheek van de Nyawalo Primary School verkeert nog in een pril stadium. Eind 2009 werd het gebouw – dankzij bijdragen van het Keniaanse CDF fonds – afgerond. In augustus 2010 voorzag SBNN de school van 20 stoelen en 3 tafels voor de bibliotheekruimte. Vanaf dat moment kon de leesruimte echt gaan functioneren. Tot voordien werden steeds schoolbanken vanuit een klas

getransporteerd naar de bibliotheekruimte als er gelezen werd. De kosten voor het meubilair bedroegen **24,200 kshs**.

Na afronding van het biblionefproject werd geconstateerd dat de toegangsdeur naar de bibliotheek van de Sint Agnes Obanda Primary School erg zwak was. Besloten werd deze te vervangen door een stevige, ijzeren deur. SBNN financierde de deur en de school zorgde voor de plaatsing. De kosten voor de deur bedroegen **9,000 kshs**.

Het totaal bedrag dat SBNN inzette voor bibliotheekwerk bedroeg **208.912 kshs** (inclusief de kosten aan het Read to Grow project)

Totaal bibliotheekwerk

In totaal bedroeg het besteedde bedrag aan het bibliotheekwerk **568,831 kshs**, daarvan werd 359,919 kshs gefinancierd door Biblionef en 208,912 kshs door SBNN (incl. verschepping en kosten Read to Grow)

Behaald resultaat

Indicator	Omschrijving van verwachte situatie in 2015 (zie strategische agenda)	Behaald resultaat in 2010
6.8. School-bibliotheek	Elke school heeft een goed georganiseerde schoolbibliotheek waar ook de mensen uit de schoolomgeving gebruik van kunnen maken.	- 9 scholen hebben een schoolbibliotheek (2.698 kinderen (primary)) - 18 scholen hebben een leeshoek (klaslokaal / ruimte uitgerust met boekenkast en aantal boeken) - Aantal afgestudeerden is met 6% gestegen - KCPE Mean Score gedaald met 5 punten

Conclusie:

Alle scholen beschikken ondertussen over een vorm van leeshoek. Diverse leesboeken van diverse leesniveaus zijn nu voorhanden. Volgende stap is het adequate gebruik van deze faciliteiten bevorderen. Sommige scholen hadden tot dusver geen leesboeken en zijn daardoor ook niet bekend met de manier waarop deze faciliteit in het lesgeven kan worden geïntegreerd. Naast het uitbreiden van het aantal boeken – waarbij met name het eenvoudige leesniveau bij de scholen die enkel een leeshoek hebben (en nog geen volwaardige bibliotheek) nog aanvulling verdient – vraagt het coachen en trainen van het onderwijsteam hierin aandacht. De uitgebreide mogelijkheden om leesboeken te gebruiken tijdens het lesgeven zijn bij veel leerkrachten niet bekend.

3.1.6. Eindexamen

Op vraag van de scholen financierde SBNN in 2009 een aantal zogenaamde proefexamens. Onderwijskundig kan gesteld worden dat dit de kinderen niet altijd helpt omdat ze eigenlijk op die manier getraind worden om examen te doen. Duidelijk is dat meer dan de proefexamens de andere acties van SBNN moeten leiden tot betere resultaten. Doch omdat zowel de onderwijsteams als de vertegenwoordigers van het Keniaanse Ministerie van Onderwijs erg veel waarde hechten aan dit soort examens, besloot SBNN op kleinschalige wijze hier toch wat in te betekenen. Scholen waarvan zowel de leden van het schoolcomité als de leerkrachten ruim participeerde in de aangeboden trainingssessies, kregen medio juli 2010 proefexamens aangeboden van SBNN. Het bedroegen testexamens voor de leerlingen van klas 8. De kosten voor het printen & de organisatie van deze examens bedroegen 15,663 kshs. Dit bedrag zit in de 144,746 kshs onder 3.1.3.

Behaald resultaat

Indicator	Omschrijving van verwachte situatie in 2015 (zie strategische agenda)	Behaald resultaat in 2010
6.9.Eindexamen (KCPE)	• De output van afgestudeerde studenten in het examenjaar is in 2015 is verdubbeld in	- Aantal afgestudeerden is met 6% gestegen

	alle scholen ten opzichte van 2008. • Het aantal meisjes dat uitstroomt is gelijk aan het aantal jongens • Het gemiddelde resultaat tijdens het eindexamen moet ondanks de stijging van afgestudeerde leerlingen minstens gelijk blijven. De resultaten van de meisjes zijn daarbij evengoed als die van de jongens.	- Aantal afgestudeerde meisjes t.o.v. afgestuurde jongens is gelijk gebleven - KCPE Mean Score gedaald met 5 punten - Score alle beste meisjes t.o.v. score alle beste jongens is verbeterd met 10 punten
--	--	---

Conclusie:

Het onderwijssysteem in Kenia is gefocust op examens. Hoe meer testmomenten, hoe beter. Er kan niet worden geconcludeerd dat het aantal testmomenten een positief effect heeft op het KCPE-resultaat. Wel wordt vastgesteld dat deze vele testmomenten vooral ook ten koste gaan van de effectieve lestijd. Leerkrachten gebruiken namelijk lestijd om de examens op te stellen, om te zorgen dat deze geprint worden, om deze te controleren etc. Daarnaast ontbreekt het aan effectieve evaluatie van de examens. Regulier zijn er iedere trimester testexamens. Dit lijkt meer dan voldoende om te weten waar een kind staat in het leerproces en om te kunnen bezien welke onderdelen van de lesstof extra aandacht vragen.

3.1.7. Vakopleiding

In West-Nyakach is een vervolgopleiding voor velen een probleem. Soms kunnen mensen het schoolgeld voor de middelbare school niet betalen en soms is het schoolresultaat niet toereikend voor een vervolgopleiding op middelbaar niveau. Voor deze kinderen zou een technische vervolgopleiding een oplossing kunnen bieden. Doch deze zijn helaas in West-Nyakach niet voorhanden. Er zijn geen technische vakopleidingen. De gemeenschap ambieert de realisatie van een dergelijke opleiding om zo de kinderen die nu buiten de boot vallen een handvat voor de toekomst te bieden.

Nabij de St. Patrick's Obange Primary School is een school voor vakopleidingen in aanbouw. Dit project wordt vormgegeven door een lokaal comité. In het voorjaar 2010 was de eerste ruimte van deze polytechniek gereed. In het najaar 2010 kon werd gestart met de bouw van de 2e klas. Dit was mogelijk dankzij een bijdrage van het Keniaanse CDF-fonds. Er is nog niet gestart met lesgeven.

Behaald resultaat

Indicator	Omschrijving van verwachte situatie in 2015 (zie strategische agenda)	Behaald resultaat in 2010
6.10.Vakopleiding	6.10. Na de basisschool kunnen kinderen die niet terecht komen in het middelbaar onderwijs, een technische vakopleiding volgen in het werkgebied van SBNN.	Bij de Obange Primary school wordt een vakopleiding ontwikkeld. Vooralsnog beperkt dit zich tot de realisatie van de benodigde faciliteiten (gebouwen). In 2010 was gestart met de bouw van de 2 ^e klas.

Conclusie:

De gemeenschap en semi-overheid (CDF-fonds) onderstrepen het belang van een vakopleiding en proberen in samenwerking een eerste instituut in het gebied te realiseren.

3.1.8. Totaal kwaliteitsprojecten

Het totaal gespendeerde bedrag voor kwaliteitsprojecten bedroeg in 2010 **4.498,985 kshs**

Al deze projecten werden uitgevoerd door lokale aannemers, die daarvoor bijna altijd lokale werkmensen en vakmensen in hebben gezet. Ook een deel van het materiaal werd lokaal ingekocht. Dit betekent dus dat de projecten ook een belangrijke impuls betekenden voor de lokale economie. Daarnaast werd een kwaliteitscoach aangesteld en betaald door SBNN.

3.2. Gezondheidsprojecten

In West-Nyakach zijn diverse elementen die de gezondheid van de bewoners – en in het bijzonder de kinderen – negatief beïnvloeden. Het HIV-virus en gebrek aan schoon drinkwater en schoon sanitair bedreigen de gezondheid van velen. SBNN zet zich vooral in om in de scholen en hun omgevingen aan deze sanitaire en gezondheidszaken iets te doen. Wat betreft het water, sanitair & hygiëne (WSH) werd het in 2009 ingezette programma in de Kodingo-zone afgerond en werd een soortgelijk programma opgezet voor de Bolo-zone. Inzake HIV/AIDS werden de door SBNN opgezette HIV-voorzieningen verder in stand gehouden en meer gericht op de integratie in de scholen en bestaande gezondheidsvoorzieningen binnen het SBNN-werkgebied.

3.2.1. Water, sanitair & hygiëne projecten

In Kenia heeft slechts 42% van de bevolking de beschikking over schoon drinkwater. Het overige gedeelte van de bevolking moet leven zonder deze basisvoorwaarde voor een goede gezondheid. Zij gebruiken water uit rivieren en waterplassen. Daarnaast vangen zij regenwater op in alle voorhanden zijnde voorwerpen. Zo ook in het SBNN-werkgebied. De kans op gezondheidsproblemen vanwege het gebruik van vervuild drinkwater is onrustbarend groot in het gebied.

Na een oriëntatie en studiekeerperiode van ruim 3 jaar lanceerde SBNN in 2009 haar Water, Sanitair & Hygiëne project. Dit programma wordt bij de scholen uitgevoerd. De lokale partner van SBNN hierin is Lake Victoria South Water Services Board (LVSWSB). Het project omvat een "software" gedeelte, zijnde het bewustwording- en trainingstraject, en een "hardware" gedeelte, zijnde het verstrekken en realiseren van de benodigde voorzieningen. Om het beste resultaat te bereiken lopen beide projectgedeelten hand in hand. Een school die niet openstaat en zich wilt inzetten voor het bewustwording- en trainingstraject participeert niet in het project, waarbij de voorzieningen (watertank, sanitair) worden verbeterd.

Het WSH-project is een meerjarenproject. In 2009 werden fase 1 t/m 4 van het project uitgevoerd. Tijdens deze fasen werden de grootste noden bij de scholen in de Kodingo zone geledigd. De financiële afronding van de eerste 4 fasen vond nog plaats in het eerste kwartaal van 2010 en er werd een soortgelijk programma opgezet voor de Bolo-zone. In overleg met LVSWSB is ook gestart met fase 5 en 6 in de Kodingo zone. Deze werd niet volledig afgerond omdat er samen met de lokale partner voor gekozen is om bij de scholen in de Bolo zone eerst ook vast de grootste noden te ledigen (fase 7 t/m 9 van het project). Daarmee werd voorkomen dat de ene helft van de scholen volledig in orde zouden zijn, terwijl de andere helft voorlopig in de kou zou moeten blijven staan.

In 2010 werd in totaal voor 1,789.076 kshs (**€ 17.039,-**) aan WSH-projecten gedaan. Deze gelden werden conform onderstaand overzicht besteed. Daarvoor werd de € 12.827,- van Aqua for All besteed. De overige € 4.212,- werd vergoed uit een bijdrage van het Waterschap Zeeuws-Vlaanderen.

WATERTANKS

	Kshs	
Onderzoek Bolo zone	37,000	
Watertanks 1 ^e payment	560,000	
Watertanks 2 ^e payment	234,000	
Totaal		831,000

LATRINES

	Kshs	
Onego	40,120	Kodingo
Otho Abwao	104,460	Kodingo
Mbora	59,665	Kodingo
Aomo	101,540	Kodingo
Transport	14,600	
Mbugra	84,310	Bolo
Onwango	96,640	Bolo
Kamtudi	86,900	Bolo
Kobongo	72,817	Bolo
Kobongo	99,240	Bolo

Abwao	51,900	Bolo
St. Theresa Bolo	41,344	Bolo
Andingo Olasi	104,540	Bolo

958,076

TOTAL

1.789,076

3.2.1.1. Bewustwording en training

Uit meerdere zaken blijkt dat er nog veel winst te behalen valt wat betreft bewustwording en training op het gebied van water en sanitair. Ook bij de technische controle van bestaande watertanks en latrines blijkt slecht onderhoud (o.a. door onwetendheid) ten grondslag te liggen aan defecten. Het bewustwordings- en trainingstraject is een onderdeel van het Water, Sanitair & Hygiëne project. Dit zogenaamde "software" gedeelte is in 2010 verder opgepakt door LVSWBSB.

Op 11 en 12 februari 2010 vond een tweedaagse training plaats in de Onego Primary School. Hiervoor waren per school 2 onderwijzers uitgenodigd. Deze training was een coproductie tussen LVSWBSB en het Keniaanse Ministerie van gezondheidszorg. Tijdens de training werden de 30 leerkrachten gesensibiliseerd en vervolgens geïnstrueerd hoe zij in hun school de water en sanitaire situatie kunnen verbeteren. De oprichting van zogenaamde "healthclubs" stond daarbij centraal.

Na de tweedaagse training werden als een follow-up alle scholen bezocht door de trainers om de leerkrachten te coachen bij het in de praktijk brengen van het geleerde.

Aan alle scholen werden diverse materialen beschikbaar gesteld door LVSWBSB en het Ministerie van gezondheidszorg. Zo kregen alle scholen 2 tanks (160 liter), diverse jerrycans, 2 plastic watercontainers met kraantje op metalen standaards, zeep, etc. De tanks van 160 liter zijn bedoeld om water in te verzamelen dat kan worden gebruikt voor het wassen van de handen na het gebruik van de toiletten. Met de jerrycans kan water vanuit de grote watertank worden gehaald, om dit vervolgens in de plastic watercontainers te gieten. Enkel de leerlingen van de healthclub zijn bevoegd om aan de grote watertank te komen. Zij staan in voor het vullen van de plastic watercontainers, waar alle leerlingen water uit mogen tappen. Op deze wijze wordt de kwaliteit van het water in de grote watertank veel beter bewaakt, dan wanneer iedereen deze hanteert.

Ook werden posters en registratieboeken verstrekt. De boeken zijn bedoeld om te noteren welke aan water gerelateerde ziekten worden gesignaleerd in de school en wanneer, en om de registratie te voeren van de healthclub.

Net als in de Kodingo zone bleek ook in de Bolo zone dat veel defecten veroorzaakt zijn door slecht onderhoud of onwetendheid. Dat onderstreept het belang van de bewustwordingstraining. Deze training staat gepland in februari 2011 en zal door Lake Victoria South Water Services Board (LVSWBSB) in samenwerking met Het ministerie van Onderwijs (worden verzorgd en gefinancierd).

In beide zones is het wenselijk per school een aantal mensen te trainen op het gebied van onderhoud van zowel watertanks als sanitaire voorzieningen. Deze training hoopt SBNN in 2011 te kunnen laten plaatsvinden.

3.2.1.2. Watertanks

In het eerste kwartaal van 2010 werden de fasen 1 t/m 4 afgerond. Nadat medio januari 2010 alle 14 nieuwe watertanks waren geplaatst door de firma Watersan, volgde een testperiode. Dit gold ook voor de door hen uitgevoerde reparaties. Op 2 februari 2010 werd door LVSWBSB een controlebezoek uitgebracht aan alle scholen waar nieuwe tanks waren geplaatst cq. bestaande tanks waren gerepareerd. Er bleken nog een klein aantal omissies. Deze werden in de loop van februari 2010 opgepakt en opgelost. In maart 2010 voerde LVSWBS een 2^e controle uit. De controle was op dat moment prima uitvoerbaar, omdat het volop regende. Op 7 mei 2010 werd door SBNN de laatste betalingstermijn voldaan aan Watersan. Dit betrof 306,594 kshs.

Op 7 mei 2010 werd in opdracht van SBNN door de firma Watersan een onderzoek gedaan naar de voorhanden zijnde watertanks bij de scholen in de Bolo zone. Hiervoor werd een bedrag van 37,000 kshs betaald. Het rapport dat zij in juni 2010 afleverden, was compleet en inzichtelijk. Na overleg met Lake Victoria South Water Services Board werd besloten enkel gemetselde tanks te repareren en niet de cementen tanks. De levensduur van de cementen tanks staat in de meeste gevallen niet in verhouding met de reparatiekosten. Daarnaast werd besloten om nieuwe watertanks te installeren.

Op 16 augustus 2010 werd met de firma Watersan een contract gesloten voor de reparatie van 19 bestaande watertanks, het aanbrengen van nieuwe goten bij 2 scholen en de installatie van 6 nieuwe watertanks en het installeren van een door het Rode Kruis geschonken tank.

Hiermee werd reeds een deel van fase 5 en 6 – Kodingo zone gerealiseerd, zijnde de reparatie van 11 watertanks, namelijk bij: Nyadina, Obange, Nyong'onga, Nyawalo (2x), Nyadero (2x), Thurdiruruo, Mbora en Nyamanyinga Primary Schools.

Het betroffen allen kleine reparaties met uitzondering van de tank bij de Thurdiruruo school. Die werd volledig gerehabiliteerd.

Daarnaast werd bij de Nyong'onga Primary School een door het Rode Kruis gedoneerde watertank geplaatst en aangesloten. Het Rode Kruis doneerde deze tank in het voorjaar 2010 tijdens de overstromingsperiode in dit gebied.

Voorts werd hiermee gestart met fase 7, 8 en 9 – Bolo zone, zijnde de reparatie van 8 watertanks, namelijk bij: Apondo Kasaye, Sint Mairead Oriang (2x), Sint Theresa Bolo (2x), Abwao, Sint Agnes Obanda en Rachier Primary Schools. De reparaties varieerden van kleine werkzaamheden tot meer ingrijpende reparaties.

Verder werden bij de Andingo Opanga en de Kamtudi Primary Schools de goten van een watertank vervangen.

6 nieuwe plastic watertanks van 5000 liter werden geïnstalleerd bij: Ombugo, Andingo Olasi, Kamtudi, Onwango, Kobongo en Mbugra Primary Schools.

Samen met een vertegenwoordiger van Watersan bezocht SBNN op 30 september 2010 alle scholen waar werkzaamheden gaande waren. Op dat moment was circa 50% van de klus geklaard. Op 29 december 2010 vond een laatste controlebezoek plaats. Het gehele karwei bleek afgerond en – op enkele details na – naar tevredenheid uitgevoerd.

De kosten voor de reparaties en de installatie van de nieuwe tanks bedroegen in totaal 831,000 kshs, inclusief vooronderzoek.

3.2.1.3. Sanitaire voorzieningen

Eind april 2010 werd gestart met de bouw van een 4-dubbele toilet bij de Aomo Primary School. De bouw van deze toilet was bijzonder urgent. Op het terrein was namelijk een dubbele toilet volledig in de bodem verdwenen. Een 2^e dubbele toilet vertoonde dusdanige scheuren dat gebruik niet langer verantwoord was. Eind juli was de toiletvoorziening gereed. De totale kosten bedroegen 101540 kshs.

Na het nauwkeurig in kaart brengen van de kwantiteit & kwaliteit van de beschikbare sanitaire voorzieningen en de aanwezige watertanks, werd eind juli 2010 een lijst van meest urgentie situaties opgesteld. Besloten werd fase 5 t/m 9 gezamenlijk op te laten lopen. Daarbij werd steeds voorrang gegeven aan de meest schrijnende situaties. Begin augustus 2010 werden de eerste bouwprojecten qua toiletten gestart. Deze werden uitgevoerd door lokale aannemers, onder de supervisie van LVWSB.

In de Kodingo zone werden de volgende toiletprojecten behorende bij fase 5 en 6 uitgevoerd:

Otho Abwao Primary School:	1 x 2 voor jongens	1 x 2 voor meisjes
Mbora Primary School:		1 x 2 voor meisjes
Onego Primary School:	1 x 2 voor de kleuters	

In de Bolo zone werden de volgende sanitaire voorzieningen gerealiseerd:

Mbugra Primary School	1 x 3 voor jongens + een urinoir	1 x 2 voor meisjes (renovatie)
Onwang'o Primary School	2 x 1 voor jongens	1 x 2 voor meisjes
Kamtudi Primary School	1 x 3 voor jongens	1 x 3 voor meisjes
Andingo Olasi Primary School	1 x 2 voor jongens	1 x 2 voor meisjes
Abwao Primary School:		1 x 2 voor meisjes
Kobongo Primary School:	1 x 4 voor jongens + een urinoir	2 x 2 voor meisjes
St. Theresa Bolo School:		1 x 8 voor meisjes

Alvorens gestart kon worden met de bouw, was het aan de schoolcomités om zorg te dragen voor het graven/hakken van een zo diep mogelijk gat. Toen die klus was geklaard, gingen de verschillende

lokale aannemers aan de slag met de realisatie van de fundering en de bouw van de opbouw. Het merendeel van deze toiletten was begin september 2010 afgerond.

De bouw van de toiletten van Kobongo en St. Theresa Bolo werd eind september / begin oktober gestart. Bij de realisatie van deze sanitaire voorzieningen werkte SBNN samen met de lokale organisatie SANA. SANA ondersteunt eveneens water en sanitaire projecten. Bij de Kobongo school zorgde SANA voor het materiaal nodig voor de fundering en de vloer. SBNN nam het overige materiaal alsmede de arbeidskosten voor haar rekening. Bij de St. Theresa Bolo school was de situatie omgedraaid. Daar stond SBNN in voor de materialen van de fundering en de vloer. Gezien de ernst van de situatie werd bij de Kobongo school kort voor de jaarwisseling 2010-2011 gestart met de bouw van 2 dubbele toiletten voor de meisjes.

Het totaal aantal gerealiseerde toiletten in 2010 kwam daarmee neer op 49 (18 voor jongens & 29 voor meisjes en 2 voor kleuters). Totale kosten hiervoor bedroegen 958,076 kshs. De gemiddelde prijs voor een toilet bedroeg derhalve 19,553 kshs. Dit gunstige resultaat werd bereikt door de bovengenoemde samenwerking met Sana en de lokale scholen (Zij zorgden voor het graven van het gat), het gebruik van overblijvende materialen van andere SBNN-projecten, gezamenlijke inkoop van materialen waardoor bulkkortingen verkregen konden worden en vaste prijzen voor de aannemers (6,000 kshs per toilet).

Behaald resultaat

Indicator	Omschrijving van verwachte situatie in 2015 (zie strategische agenda)	Behaald resultaat in 2010
6.11.Toiletten	Er zijn voldoende toiletten op school voor de aanwezige leerlingen.	49 toiletten in scholen gebouwd (19,553 kshs per toilet)
6.12.Watertanks	De scholen beschikken over voldoende watertanks	6 nieuwe watertanks (70,000 kshs per watertank) 21 watertanks gerepareerd 1 watertank geïnstalleerd
6.13.Healthclubs	- Alle scholen hebben een goed functionerende water- en sanitatieclub, die vanuit de school instaat voor het sanitair en water op de school. - Sanitatie en hygiëne maakt deel uit van het lespakket in de lagere scholen.	15 scholen hebben een waterclub 280 leerlingen zijn lid van een waterclub in hun school.

Conclusie:

Alle 28 scholen in de West-Nyakach onderwijsdivisie beschikken ondertussen over tenminste 1 functionerende watertank. Ook is bij al deze basisscholen de sanitaire situatie aanzienlijk verbeterd. Alle scholen kunnen nu beschikken over tenminste 2 dubbele toiletten voor jongens en 2 dubbele toiletten voor meisjes. De ernstigste nood is nu geëdigd; doch er kan nog niet gesproken worden over een optimale situatie. De ratio leerlingen per liters water en de ratio leerlingen per toilet is nog bij de meeste scholen niet conform de gewenste normen.

Bij de scholen van de Kodingozone wordt nu gewerkt met een hygiëneclub. Daarbij is er nog wel een verschil tussen de scholen onderling. Er zijn scholen die dit direct na de training breed en goed opgepakt hebben. Ook zijn er van deze 15 scholen nog een aantal waar extra stimulering en training nodig blijkt om te komen tot een goed beleid op het gebied van drinkwater, sanitair en hygiëne. Voor de scholen van de Bolozone bereidt Lake Victoria South Water Services Board een bewustwordingstraining voor. Deze zal begin 2011 plaatsvinden, met als doelstelling dat kort daarna ook bij deze scholen een hygiëneclub wordt opgestart.

Om de zelfredzaamheid te verhogen, is bij alle 28 scholen een training met betrekking tot het technische onderhoud van watertanks, goten en toiletten gewenst. Veelvuldig worden kleine mankementen niet tijdig verholpen, waardoor het probleem escaleert. Ook praktische zaken zoals het met regelmaat schoonmaken van dakgoten gebeurt te weinig.

De resterende gelden van het Waterschap Zeeuws-Vlaanderen, zijnde € 15.788,- en de toegezegde gelden van Rotary Epe – verkregen door bemiddeling van Aqua for All – en de opbrengst van onze

deelname aan Wandelen voor Water zullen worden ingezet voor de verdere realisatie en afronding van het project.

3.2.2. Aids / HIV

Ook in 2010 was de ambitie om het bewustzijn met betrekking tot HIV te vergroten, de kennis over hoe besmetting met HIV kan worden voorkomen te vergroten, het aantal besmettingen met HIV te reduceren en een positievere levensinstelling te bewerkstelligen bij met name de HIV-positieven, de zieken en de getroffen families.

Sinds 23 oktober 2006 is de VCT Nyakwere operationeel. In juni 2008 werd een 2^e branche gestart bij de dispensary Sango Rota. De VCT is de plek waar mensen terecht kunnen voor informatie, voor advies, voor counsellingsgesprekken, voor een test, voor nazorg, voor condooms en voor een luisterend oor. Alle diensten die het VCT biedt zijn gratis. Het VCT kan rekenen op positieve commentaren van onder andere DASCO. De DASCO van het district Nyakach houdt toezicht op het functioneren van de VCT's.

In het VCT zijn de minimaal vereiste 2 counselors werkzaam. Ook in 2010 waren dit Caren Ouko en Raphael Kissinger. Beiden zijn reeds meerdere jaren voor SBNN werkzaam als VCT-counselors. Daarnaast is Mercy Auma sinds 2009 werkzaam in de VCT. Zij fungeerde in eerste instantie hoofdzakelijk als receptionist, maar na het behalen van haar diploma Counseling & Testing is zij nu veelal samen met de counselors druk doende met het voorlichten en testen mensen. Om die reden is er een 2^e vaste vrijwilliger aangeworven, die nu de receptietaken verzorgt.

Beide counselors hebben het in 2009 opgestarte trainingstraject verder voltooid. Caren Ouko behaalde op 10 december 2010 het Higher Diploma in Psychological Counselling. Zij volgde deze opleiding bij het Kenya Institute of Professional Counselors in Kisumu. Raphael Kissinger volgde in december 2010 de laatste trainingdagen van de opleiding HIV and Aids counseling and testing – clinical settings. Deze opleiding volgde hij bij Liverpool VCT in Nairobi. Zijn afrondende examens volgen in het voorjaar 2011.

Daarnaast werden de counselors in de gelegenheid gesteld een aantal cursussen te volgen op uitnodiging van Amref Maanisha. Beiden volgden de cursus "ART Adherence Counselling". Ook Mercy Auma volgde deze cursus. Caren Ouko was daarnaast nog in de gelegenheid om de cursus "Financial Management" te volgen bij Amref en Raphael Kissinger deed de cursus "Funds Management". Tenslotte kreeg Caren Ouko de mogelijkheid om bij Miidmay International de training "Home based care" te doen.

De VCT is operationeel sinds 23 oktober 2006. Vanaf dat moment tot en met december 2010 werden in totaal 10.842 personen getest. Hiervan bleek over de gehele breedte 21,9 % HIV-positief. In 2010 werden in totaal 4.463 personen getest. Het besmettingspercentage lag daarbij op 17,2 %.

Onderstreept moet worden dat dit besmettingspercentage niet impliceert dat een 17,2 % van de inwoners positief is. Er zijn nog altijd veel personen die hun HIV-status niet kennen.

In 2010 werd in Kenia een volkstelling verricht. De resultaten hiervan zijn nog niet openbaar gemaakt. Deze zullen ons een inzicht geven in het totale aantal personen in het gebied. Dan kan ook worden bepaald welk percentage van de inwoners al getest is door de counselors. Uiteraard zullen er ook mensen zijn die zich elders hebben laten testen. Bijvoorbeeld om redenen van privacy en stigma of doordat zij waren opgenomen in een ziekenhuis, waar vaak bij de minste twijfel een HIV-test wordt voorgesteld.

Van de in 2010 geteste personen werden er 837 getest in het VCT Nyakwere, 1.360 personen werden getest in het VCT bij de dispensary Sango Rota en 2.266 personen werden getest tijdens het zogenaamde veldwerk en bij activiteiten.

Kijkende naar het besmettingspercentage van de geteste personen, kan een terugloop worden vastgesteld. Continuering van het VCT-werk in het gebied is noodzaak om het virus een halt toe te roepen. Nationaal bestaat de visie dat de belangrijkste weg om het virus aan te vechten is dat iedereen zijn/haar status kent. Daarnaast is het van belang dat de mensen op een of andere manier kennis opdoen over het HIV-virus en hoe zichzelf er tegen te wapenen of hoe er op een positieve manier mee te leven.

SBNN onderschrijft die visie en maakt zich dan ook sterk voor de voortzetting van het VCT-werk in het gebied. De VCT-counselors werken aan een evaluatie van het VCT-werk en de effecten daarvan betreffende de periode 2006-2010. Hieruit zullen ook de speerpunten en verdere acties voor de voorliggende jaren voortkomen.

Het nestelen van de VCT in een lokale gezondheidsvoorziening - de Sango Rota dispensary - is zeker geslaagd. Er is sprake van een goed lopende samenwerking tussen de verpleegkundigen ter plaatse en de VCT-counselors. Ze vullen elkaars werk prima aan. Wat niet is geslaagd, is de overdracht van het VCT-personeel naar deze overheidsinstantie. Dit blijkt vooralsnog niet haalbaar. De Keniaanse overheid heeft daartoe geen middelen beschikbaar gesteld. Ook een overdracht naar cq. een intensere samenwerking met Liverpool VCT bleek niet binnen hun huidige strategie te passen. Naast het feit dat sinds mei 2009 aidsremmers in de dispensary Sango Rota aidsremmers beschikbaar zijn, is in 2010 vastgesteld dat de dispensary helaas veelvuldig te kampen had met praktische tekorten. Materialen zoals synthetische handschoenen bleken vaak niet voldoende voorradig. Ook condoms - die normaliter zoveel als mogelijk gratis verstrekt worden - waren vaak op.

Belangrijk bij het werk van de counselors was ook in 2010 het veldwerk. Enerzijds werd de zogenaamde huis-tot-huis manier van counselors toegepast. Anderzijds werd ingesprongen op activiteiten en bijeenkomsten van allerhande groepen en organisaties. Dit kon in 2010 extra body worden gegeven dankzij een budget dat werd ontvangen van Amref Maanisha. De toekenning van deze bijdrage van 400,000 kshs is geheel toe te schrijven aan de beide counselors. Zij dienden dit voorstel eigenhandig in bij Amref. Amref betaalde het bedrag in 4 schijven. Tussentijds werd steeds verantwoording afgelegd door de counselors. Het budget was enerzijds bedoeld voor het trainen van 30 personen uit de gemeenschap die vervolgens instaat zijn om anderen voor te lichten. Anderzijds was het budget bedoeld voor het kunnen uitvoeren van extra testen (o.a. door het periodiek inzetten van extra counselors, bijv. bij speciale activiteiten / gelegenheden). Bij de activiteiten wordt de jeugd veelvuldig betrokken. Ook een deel van de getrainde personen betroffen jeugdigen. Als extra element kon er via het Amref project ook op kleinschalige wijze hulp worden verstrekt aan aidswezen in het gebied. Zo werden er bijvoorbeeld o.a. schooluniformen aan weeskinderen verstrekt. Eind 2010 werd duidelijk dat ook het project dat de counselors voor 2011 hadden ingediend bij Amref Maanisha, was goedgekeurd. Dit betekent continuering van de projecten 2010. Bij dit alles werken de counselors samen met een team van circa 15 vrijwilligers. Deze groep staat geregistreerd als zogenaamde community based group (CBO) en draagt de naam Nyakwere Health Resource Center. De leden van de groep zijn deels zelf HIV-positief. Anderen hebben in hun nabijheid te maken met de ziekte. Ondertussen zijn de leden van deze groep allemaal reeds op diverse wijzen getraind (mede dankzij de bijdragen van Amref). Zo vormen zij het verlengstuk van de beide HIV-counselors in het dagelijkse werk.

Ook SBNN zette in 2010 middelen in om het veldwerk van de counselors te stimuleren en in breder opzicht mogelijk te maken. Dit gebeurde door 6,000 kshs beschikbaar te stellen voor de inzet van mobilizers. Dit zijn getrainde medemensen uit de gemeenschap die de counselors vergezellen op actiedagen. De mobilizers doen de ronde en vertellen hun verhaal (velen van hen zijn zelf HIV-positief) en geven reeds de eerste voorlichting. Daarmee wordt de taak voor de counselors minder omvangrijk en kunnen meerdere mensen worden bereikt in een bepaalde tijdspanne. Ter stimulering werd aan de mobilizers zo nu en dan een lunchvergoeding gegeven.

Daarnaast werkten de counselors samen met de scholen in West-Nyakach. In samenwerking met de QAF werden op 16 & 17 september 2010 trainingdagen georganiseerd over HIV. Van iedere school (28 in totaal) werden 2 personen uitgenodigd deze training bij te wonen. (zie 3.1.3.) Daarnaast werd er ingesprongen op sportactiviteiten van de scholen. Tijdens sportdagen / toernooien e.d. waren de counselors present om voor en na de wedstrijden en in de pauze aandacht te vragen voor het hiv-probleem. Ook werd ter plaatse gelegenheid geboden om een aidstest te ondergaan. Omdat SBNN van mening is dat sport sowieso moet worden gestimuleerd, werd in september / oktober 2010 een extra sportcompetitie georganiseerd. Alle 28 openbare scholen in West-Nyakach namen daaraan deel. Na de voorronden vonden op 2 oktober 2010 de finales plaats. Er werden 4 verschillende sporten bedreven, elk door zowel jongens als meisjes. In totaal waren er verdeeld over de dag 8 finales te aanschouwen. En dat trok veel volk aan; ruim 1.000 toeschouwers stonden aan de kant van het veld. Tijdens de dat waren de VCT-counselors aanwezig. Samen met de mobilizers zorgden zij voor voorlichting over hiv. Naast het verstrekken van voorlichting aan alle leerlingen werden in totaal 145 - vooral jonge - mensen getest. De teams van de Bolo zone die deelnamen aan de finales, kregen op de finaledag sportuniformen. De scholen van de Kodingo zone beschikten hier reeds eerder. SBNN voorzag hen daar in voorgaande jaren reeds van. Aan de uniformen werd 65,000 kshs besteed. In totaal kwamen de kosten voor de sportactiviteit daarmee neer op **75,820 kshs**.

De lokale groep die voorop loopt in het HIV-preventiewerk is de CBO Nyakwere Health Resource Cente (zie ook hier boven). Nadat de leden in 2010 een training hadden gevolgd, zorgde SBNN dat zij daarvoor o.a. een certificaat en een consumptie ontvingen. Daarnaast heeft SBNN het beleid om het werk van ook andere lokale groepen te stimuleren. Vaak is dit ook mentale steun of via advisering of doorverwijzing. De Thurdirubuo Adult Group is een groep die zich inzet om volwassenen die niet kunnen lezen of schrijven aan te moedigen dat te leren. Wekelijks vinden daartoe in hun accommodatie werkbijeenkomsten plaats. Daarnaast biedt de groep ook op kleinschalige wijze andersoortige trainingen (bijv. naaicursussen, mandenmakerscursussen). SBNN kon deze groep in 2010 steunen met een naaimachine. Deze werk van een particulier uit Graauw (NL) gekregen en door SBNN-ers naar Kenia vervoerd. Daarnaast werd vanuit de boekdonatie van Read to Grow ook een voorraad boeken geschonken om te gebruiken bij het onderwijzen van de ongeletterden.

Tenslotte werd vanuit het voorziene budget ook een blijk van waardering gegeven aan de dispensary Sango Rota. Toen deze polikliniek kampte met een algeheel gebrek aan steriele handschoenen, heeft SBNN een noodvoorraad beschikbaar gesteld.

Bijdrage voor het kantoor van de assistent chief Sango Rota ten bedrage van 9375 kshs

In totaal werd 2,270 kshs gespendeerd aan het stimuleren van lokale groepen.

Kosten werking van het VCT in Nyakwere / Sango Rota in 2010:

Tewerkstelling 2 counselors	288,000 kshs
Pensioenregeling 2 counselors	5,000 kshs
Onkostenvergoeding vrijwillige receptionist	24,000 kshs
Trainingsbudget counselors	117,000 kshs
Huur van de werkruimte Nyakwere	28,000 kshs
Werkingsbudget	24,000 kshs
Aanschaf kantoormateriaal	28,719 kshs
Kosten infrastructuur	25,599 kshs
Activiteitenbudget	36,496 kshs
Stimuleringsbudget sport	75,820 kshs
Stimuleringsbudget lokale groepen	11,645 kshs
TOTAAL	651,180 kshs

Behaald resultaat

Indicator /budget	Omschrijving van verwachte situatie in 2015 (zie strategische agenda)	Behaald resultaat in 2010
6.14. AIDS/HIV	85% van de mensen in het werkgebied van SBNN zijn getest (=landelijke norm voor 2015) - Positief geteste mensen worden professioneel begeleid en doorgeleid naar instanties die hen verder kunnen behandelen met medicijnen. - Een goede samenwerking met de professionele organisaties op het vlak van HIV. - HIV/AIDS-preventie is verder geïntegreerd in het lager onderwijs	4.463 mensen zijn getest - Continuering van de ingezette werkwijze van begeleiding, behandeling en doorverwijzing 56 personen (2 per school) werden getraind - Voorlichting over HIV/AIDS in 28 scholen - Steun van Amref

Conclusie:

Het aantal personen dat door de HIV-counselors wordt getest op jaarbasis is verhoogd. De gewijzigde aanpak en de bijdrage van Amref hebben hiervoor gezorgd. Daarnaast ervaren de counselors dat het stigma beduidend minder is geworden de afgelopen jaren en dat steeds meer mensen het probleem onder ogen zien en bespreekbaar maken. Dit is een essentieel gegeven in de strijd tegen het virus en de ziekte. Hoeveel procent van de inwoners van West-Nyakach ondertussen hun HIV-status kennen, is niet bekend. Enerzijds is het inwonersaantal niet geweten (de resultaten van het bevolkingsonderzoek worden afgewacht) en anderzijds is er ook sprake van mensen die zich bij andere organisaties (buiten het gebied) laten testen.

Wel kan worden geconcludeerd dat van de geteste personen het besmettingspercentage in een dalende lijn zit. Was dit in 2006 nog rond de 30%, nu is het gezakt onder de 20%. Daarenboven blijkt dat bij het testen van jonge mensen (onder de 20 jaar) het besmettingspercentage erg laag is. Een hoopvol gegeven, dat het belang van voorlichting via de scholen nogmaals onderstreept. Het VCT Nyakwere / Sango Rota kan haar veldwerk momenteel met name vorm gegeven dankzij de steun van Amref. Met de SBNN-bijdragen worden de huisvestingskosten en de salariskosten van de counselors betaald.

3.2.3. Totaal gezondheidsprojecten

Voor uitvoering van de gezondheidsprojecten was het bedrag ad. 4.175,710 kshs begroot. Het totaal gespendeerde bedrag bedroeg **2.440,256 kshs**. Bovendien werd het laatste deel van fase 1 tot en met 4 van het watertankproject betaald ten waarde van 306,594 kshs (Totaal over 2010 bedraagt derhalve 2.746,850 kshs).

Zoals reeds gemeld is dit project een driejarig project. Het begrote bedrag omvat de uitvoering tot en met fase 9. Inzake het waterproject is er in overleg met Lake Victoria South Water Services Board (LVSWSB) beslist om iet of wat te temporiseren om de scholen de kans te geven om te laten zien dat zij in staat zijn om de voor hun geplaatste voorzieningen te onderhouden en te behouden. Afhankelijk daarvan zal in 2011 beslist worden welke scholen binnen de restanten van fase 5 t/m 9 middelen zullen krijgen voor watertanks en toiletten.

De middelen die vanuit 2010 overblijven zijn gereserveerd en overgedragen naar 2011.

Op uitzondering van de watertanks werden al deze projecten uitgevoerd door lokale aannemers, die daarvoor bijna altijd lokale werkmensen en vakmensen hebben ingezet. Ook de aannemer die de opdracht met betrekking tot de watertanks uitvoerde, heeft voor de uitvoering gebruik gemaakt van lokale werkkrachten. Ook een deel van het materiaal werd lokaal ingekocht. Dit betekent dus dat de projecten ook een belangrijke impuls betekenden voor de lokale economie. Daarnaast waren voor het HIV-gedeelte 2 mensen in dienst van SBNN en kregen 32 andere mensen de gelegenheid om zich verder te ontwikkelen.

3.3. Onderwijsomstandigheden

In 2010 werd getracht verder te stappen op de weg naar verbetering van de onderwijsomstandigheden. Vanaf 2010 omarmde SBNN de scholen van zowel de Kodingo als de Bolo zone. Deze beide zones vormen samen de West Nyakach onderwijs divisie en tellen in totaal 28 openbare basisscholen.

Doelstelling is om bij de scholen allemaal een acceptabele minimumgrens aan voorzieningen te realiseren. Een aantal scholen hebben dat niveau qua onderwijsaccommodatie (bijna) bereikt. Bij andere scholen is er nog een lange weg te gaan. Bij de scholen waar de onderwijsaccommodaties redelijk tot goed zijn, is echter de nood aan lesmaterialen groot en kan met name de kwaliteit van onderwijs nog een grote boost gebruiken. SBNN is van mening dat het goed is om gezamenlijk op te trekken en ook scholen in de omgeving vooruit te helpen in plaats van enkele scholen tot een hoog niveau te tillen.

3.3.1. Klaslokalen

SBNN streeft naar een minimaal niveau qua onderwijsomstandigheden. Daarbij wordt uitgegaan van een schone en adequate lesomgeving. In 2010 zijn volgende projecten uitgevoerd in onderstaande scholen:

De **Nyawalo** Primary School is in 2006 gerenoveerd. Enkel de vloeren in deze school vormden nog een probleem. Deze waren wel gepleisterd, doch 4 er van waren erg slecht en zijn stoffig. Eind april 2010 werd de eerste vloer uitgebroken en heraangelegd. In de 2^e helft van de maand juli 2010 volgde nog 2 vloeren. De 4^e vloer kon niet meer worden aangepakt, daar het budget vooralsnog niet toereikend was. De totale kosten voor de 3 vloeren bedroegen **150,900 kshs**.

De **Bala** Primary School werd in 2007 volledig gerenoveerd, met uitzondering van de achtermuur van het gebouw. Die werd destijds niet gepleisterd. Op 1 maart 2009 werd West-Nyakach getroffen door een onweersstorm. Tijdens die storm werd een groot deel van het dak van het schoolgebouw van de Bala Primary School gerukt. Dankzij een bijdrage van het noodfonds van het CDF kon deze schade grotendeels

worden hersteld. De storm zorgde echter ook voor een aantal flinke scheuren in de achtermuur van het gebouw.

Rond de jaarwisseling 2009 / 2010 werd gestart met het verstevigen van de achtermuur. De scheuren werden hersteld en er werden extra pilaren aangebracht. Tenslotte werd de hele achtermuur gepleisterd. De werkzaamheden kostten in totaal **102,200 kshs**.

In 2009 werd de **Onego** Primary School aan de buitenzijde volledig gerenoveerd. In juli / augustus 2010 werd de binnenkant van de helft van de klassen aangepakt. Daar waar nodig werd het pleisterwerk hersteld en ook de vloeren werden meegenomen. Na het pleisterwerk volgde een schilderbeurt. De 4 klassen staan er nu keurig bij. Hiervoor werd een bedrag van **84,260 kshs** ingezet.

Het schoolgebouw van de **Nyadero** Primary School is deels behoorlijk oud. Het is echter wel een permanent gebouw, dat deels kon worden gerenoveerd. In 2009 werden de 3 nieuwere klassen afgewerkt en bij wijze van proef werd 1 klas in het oudere gedeelte van het gebouw deels gerenoveerd. In 2010 werd de renovatieklus afgerond en het geheel aan de buitenzijde nog afgewerkt. Daarmee beschikt de Nyadero school nu over 4 goede klaslokalen. De overige klaslokalen zijn te slecht om te renoveren. Begin augustus werd daarom reeds gestart met de fundering van een 5^e klaslokaal. Deze fundering werd 2 weken later afgerond. Het streven is om in 2011 het werk te kunnen verder zetten. In 2010 werd aan de werkzaamheden bij de Nyadero school het bedrag van **229,430 kshs** besteed.

De **Thurdibuoro** Primary School bevindt zich in een dusdanig erbarmelijke staat dat er aan het gebouw waarin zich 6 klassen en het kantoortje bevinden geen herstelwerkzaamheden meer mogelijk zijn. Hier renovatiewerken aan uitvoeren zou enkel geldvernietiging zijn. Daarom is er voor gekozen om de aandacht te leggen op de nieuwere gebouwen. In 2009 hielp SBNN de gemeenschap met het afwerken van 2 klassen. Het dak werd er op gezet en voorzien van ramen en deuren. Daarnaast werden ook de vloeren aangebracht. In januari 2010 werden de binnenmuren van beide klassen gepleisterd en werden de vloeren afgewerkt. In augustus 2010 werden tenslotte de muren aan de buitenzijde afgewerkt. Daarmee zijn beide klaslokalen nu volledig afgewerkt. In totaal kostte het werk **127,020 kshs**.

In 2009 werd het rechter gebouw van de **Mbora** Primary School volledig gerenoveerd, met uitzondering van 2 vloeren. Deze werden in januari 2010 aangebracht. Hiervoor werd een bedrag van **58,880 kshs** gebruikt.

Het streven was om in 2010 ook het linker gebouw op te knappen. Gestart werd met het plaatsen van ramen en deuren. Dit gebeurde ook in de maand januari 2010. In juli 2010 werd de klus verder gezet. Begonnen werd met het pleisteren van de binnenmuren en het herstellen van de buitenmuren. Daarna volgde het aanbrengen van de vloeren. Tenslotte werd het gehele gebouw gewit. Daarmee staat het er nu – net als het rechter deel van het schoolgebouw – keurig bij. De kosten voor deze renovatie bedroegen **270,600 kshs**.

De **Mbugra** Primary School was nog niet eerder door SBNN gesteund. Qua voorzieningen heeft de school nog een lange weg te gaan. Het schoolterrein van de Mbugra Primary School is een rommelig geheel. Enerzijds zijn er 4 nieuwe, doch niet afgewerkte klaslokalen en anderzijds 4 erg slechte klassen. De fundering van 4 afgebroken oude klassen is nog zichtbaar op het schoolterrein. Daarnaast lag ook nog het sloopafval van die klassen op het terrein. Dit werd in 2010 opgeruimd, waardoor het terrein er al een stuk beter uitziet.

De 4 nieuwe klassen zijn gebouwd met CDF-gelden. Deze zijn gereed in ruwbouw. De school hoopt ook voor de afwerking ervan een beroep te kunnen doen op het CDF-fonds. In 2010 ontving de school helaas niets van het CDF-fonds.

Omdat de overige 4 klassen eigenlijk te slecht voor gebruik zijn, werd in 2010 een start gemaakt met de realisatie van 2 nieuwe klassen. In januari werd begonnen met de fundering. Daarna werden de muren van het gebouw opgetrokken. Medio juli 2010 werd het dak geplaatst. Tenslotte werd in iedere klas 1 muur gepleisterd, waarna er een schoolbord op kon worden geschilderd.

In totaal kostten de 2 nieuwe klassen (incl. veranda) bij Mbugra **463,050 kshs**. Deze zijn nog niet geheel afgewerkt. De muren moeten nog worden gepleisterd en de vloer moet nog worden afgewerkt. Maar de klassen zijn nu reeds duizend maal beter dan de oude klassen. Daarom werden eind augustus reeds 2 oude klassen gesloopt en werden de 2 nieuwe klassen bij het begin van het 3^e trimester in gebruik genomen. Kort daarna gingen – om veiligheidsredenen – ook de 2 resterende klassen tegen de vlakte. De leerlingen verhuisden toen naar de 2 oude lemen lokalen, die eerder door de kleuters werden gebruikt; in afwachting van nieuwbouw in de toekomst.

Ook de **Abwao** Primary School bevindt zich in de Bolo zone en kon nog niet eerder op steun rekenen. De school bestaat uit 2 blokken, waarvan het linker dateert uit eind 70-tiger jaren. De conditie van het gebouw laat erg te wensen over. Het rechter gebouw is medio jaren '90 gebouwd. Dit gebouw was permanent maar niet afgewerkt. Om de bouwkundige toestand van het linker gebouw (4 klaslokalen) nog wat beter te kunnen vaststellen, werd er voor gekozen om bij deze school eerst het rechter, nieuwere gebouw te renoveren. Dit karwei werd in de zomer 2010 uitgevoerd. Het omvatte het pleisteren van de binnen- en buitenmuren van 5 klaslokalen en het aanbrengen van nieuwe vloeren. Medio augustus was het werk gereed. Het resultaat mag er wezen. In totaal kostten de werkzaamheden **183,700 kshs**.

De **Kobong'o** Primary School is qua onderwijsomstandigheden niet te benijden. De school is een allegaartje van aan elkaar gekoppelde klassen. Hiervan is het merendeel ruwbouw, maar er zijn ook nog lemen delen. Daarnaast wordt de administratie van de school momenteel gehuisvest in 1 van de klassen. De opwaardering van deze school zal stapsgewijs moeten gebeuren.

1 van de klaslokalen van de school was een erg slechte lemen constructie. En vooral ook erg klein. In overleg met het schoolcomité werd er voor gekozen om eerst deze klas te vervangen. Medio juli 2010 werden de lemen klas gesloopt om plaats te maken voor 1 gemetseld exemplaar met veranda. Deze klas werd volledig afgewerkt. Dat wil zeggen volledig gepleisterd, voorzien van ramen en deur en geschilderd. Kostprijs was **386,830 kshs**.

Van de scholen in de Bolo zone is de **Ombugo** Primary School de meest afgelegen school. Het gebied waarin deze school zich bevindt, is onherbergzaam. Met rotsblokken zijn 2 permanenten klaslokalen gebouwd. Deze zijn in redelijke conditie. Doch de overige 6 klassen zijn allen leem en in zeer slechte staat. In vele klassen kan je door de muur naar buiten kijken. Deze lemen constructie kan voor de toekomst niet lang meer behouden blijven. Daarom voorzag SBNN om in 2010 te starten met de bouw van nieuwe klassen.

De start werd gemaakt in januari. Gezien het niveauverschil op het schoolterrein, werd veel aandacht besteed aan de fundering. Deze werd deels opgehoogd met rotsblokken die de gemeenschap verzamelde. Vervolgens werden de muren gemetseld. In de 2^e helft van juli werd het dak geplaatst en de veranda aangebracht. Vervolgens werd in beide klassen 1 muur gepleisterd om daar het schoolbord op te kunnen schilderen.

In totaal kostten de 2 nieuwe klassen bij Ombugo **466,755 kshs**. Deze zijn nog niet geheel afgewerkt. De muren moeten nog worden gepleisterd en de vloer moet nog worden afgewerkt.

Ook de **Onwang'o** Primary School werd nog niet eerder door SBNN gesteund. Wel kon de school onlangs 4 nieuwe klassen bouwen dankzij de steun van het Keniaanse CDF. Deze zijn nog niet afgewerkt, maar de school hoopt voor de voltooiing van de klassen ook een beroep te kunnen doen op datzelfde fonds.

De overige 4 klassen die de school ter beschikking heeft, zijn van leem en in slechte staat. Renovatie behoort niet tot de mogelijkheden. In 2010 werd een start gemaakt met de bouw van 2 nieuwe klaslokalen. Op 28 april 2010 werden eerst 2 lemen klassen gesloopt, waarna kon worden begonnen met de bouw van 2 nieuwe klassen. Na de realisatie van de fundering (die veel aandacht vroeg vanwege het hoogteverschil op het schoolterrein) volgde het opmetselen van de muren, het plaatsen van het dak en het aanbrengen van de veranda. Medio augustus 2010 waren beide klassen klaar. Als laatste werden nog in de 2 klassen 1 muur gepleisterd om een schoolbord te kunnen aanbrengen. De totale kostprijs voor beide klassen – die ondanks het feit dat ze nog niet afgewerkt zijn begin september in gebruik werden genomen – was **480,770 kshs**.

In de Bolo zone is de **Kamtudi** Primary School 1 van de scholen die qua voorzieningen nog onderaan de ladder staan. De school heeft 4 bakstenen klassen, maar deze zijn niet afgewerkt. De overige klassen zijn leem en behoorlijk slecht. Ook bij deze school geldt dat het op minimaal niveau brengen van de accommodatie enige tijd in beslag zal gaan nemen. Als start werden in 2010 2 nieuwe klassen in ruwbouw gerealiseerd. Medio april 2010 werden 2 lemen klassen gesloopt. Vervolgens kon eind april worden gestart met de bouw van 2 nieuwe klassen. Deze werden medio augustus 2010 afgerond. Ook bij deze school werden de 2 nieuwe klassen bij begin van het 3^e trimester in gebruik genomen. De 2 resterende lemen klasjes ontsieren de nieuwe klassen wel een beetje. Deze staan namelijk deels voor de nieuwe klassen. Gehoopt wordt in 2011 ook deze 2 klassen te kunnen vervangen. De 2 in 2010 gebouwde klassen kostten **406,455 kshs**.

De omgeving waar men de **Andingo Opanga** Primary School treft, is te vergelijken met die van Ombugo Primary School: Een zeer slecht bereikbaar deel van het gebied, met een zeer lage levensstandaard.

De school werd gevormd door een diversiteit aan gebouwen. Er was 1 klaslokaal van steen, daarnaast 3 klassen van rotsstenen, maar deze waren "gemetseld" met leem en daardoor erg bouwvallig en zelfs gevaarlijk. Tenslotte zijn er nog 2 lemen klassen en 2 klassen van ijzeren golfplaten. Bijna alle gebouwen zijn niet te renoveren. Om onderwijs op deze locatie in de toekomst te kunnen garanderen, zat er maar 1 ding op: de klaslokalen vervangen.

Begin 2010 kondigde de organisatie van De Nacht van de Fooi hun steun aan voor het bouwproject bij deze school. Om die klus voor te bereiden werd in april 2010 uitvoerig gesproken met het schoolcomité en de door hen geselecteerde aannemer. In de maand maart 2010 had het schoolcomité in samenwerking met de gemeenschap al de nodige voorbereidingen getroffen. Zo was er al hardcore voor de fundering verzameld en was er zoveel water als mogelijk gereed gezet. De eerste stap in het proces was de sloop van de lemen klassen aan de linkerzijde van het schoolterrein. Vervolgens kon worden gestart met de aanleg van de fundering van de eerste 4 nieuwe klassen (2x 2). Na de fundering kon het opmetselen van de muren beginnen, waarna het dak volgde. Daarna werd gestart met de fundering van klas 5 en 6. Medio juli werden ook de muren van deze klassen opgemetseld en begin augustus kon het dak worden geplaatst.

Totale kosten voor dit bedroegen **1.492,210 kshs**.

Tenslotte mag in deze context niet onvermeld blijven **Andingo Olasi** Primary School. De conditie van deze school is heel erg slecht. Doch de school kreeg onlangs een bijdrage van het CDF fonds en bouwde daarmee 4 klaslokalen. Deze zijn nog niet afgewerkt. Kort voor de jaarwisseling 2009 / 2010 ontving de school een 2^e grote donatie van het CDF fonds. De school ging onmiddellijk aan de slag om 3 extra klaslokalen te realiseren. In 2010 volgde nog een bedrag van CDF. Daarmee kon de school nog een 4^e klas realiseren. Daarmee heeft de school nu de beschikking over 8 permanente klassen. Deze zijn nog wel niet afgewerkt.

De Sang'oro Primary School werd door SBNN in januari 2010 uitgeroepen tot de school in de Kodingo zone die het beste onderhoud pleegt aan haar gebouwen en verdere eigendommen. Het schoolcomité van deze school slaagt er in consequent aandacht te besteden aan het onderhoud, waardoor zij kleine euvels verhelpen vooraleer deze leiden tot grotere problemen. Als stimulering kende SBNN hen een extra budget toe. Met dit budget werd het dak van de school volledig geschilderd, waardoor het er terug netjes bij staat en waardoor verder roestvorming wordt tegen gegaan. Daarnaast werden ook de ramen en deuren geschilderd. Al bij al kostte deze werkzaamheden **87,030 kshs**.

Het totaal gespendeerde bedrag bedroeg voor klaslokalen bedroeg **4.990,090 kshs**. Al de projecten werden uitgevoerd door lokale aannemers, die daarbij steeds lokale werkmensen en vakmensen hebben ingezet. Ook een deel van het materiaal werd lokaal ingekocht. Dit betekent dus dat dus ook deze projecten een belangrijke impuls betekenden voor de lokale economie.

Behaald resultaat

Indicator /budget	Omschrijving van verwachte situatie in 2015 (zie strategische agenda)	Behaald resultaat in 2010
6.15. Klaslokalen	10 kwalitatief goede klaslokalen (stofvrij) per school, inclusief 1 apart leslokaal voor de kleuters, dat eventueel in 2 kan worden opgesplitst.	- Ruwbouw 13 nieuwe klassen en 1 volledig afgewerkte klas in 5 verschillende scholen - 2 klaslokalen afgewerkt in 1 school - 19 klaslokalen gerenoveerd (muren en/of vloeren) in verschillende scholen - 1 school versterkt - 1 school geschilderd

Conclusie:

Met de uitgevoerde werkzaamheden is een aanzienlijke verbetering van de faciliteiten gerealiseerd. Van de 28 scholen zijn er nu zo'n 6 waar het ambitieniveau van 10 deugdelijke klaslokalen (incl. kleuterruimte) is bereikt. Daarnaast zijn er 11 scholen die naast 8 klassen voor het basisschool kunnen

beschikken over een kleutervoorziening. De overige scholen missen nog 1 tot maximaal 5 deugdelijke klassen. Bij de meeste van deze klassen gaat het om het vervangen van bestaande klassen die dusdanig slecht zijn dat renovatie niet aan de orde is. Daarnaast geldt bij 1 van de scholen dat renovatie van bestaande klaslokalen een haalbare zaak is om het gewenste niveau te bereiken.

3.3.2. Schoolmeubilair

Eind 2009 telde de West-Nyakach divisie nog vele leerlingen die geen adequate zitplaats hadden op school. Veelal moesten leerlingen met teveel 1 bankje delen. Het streven was om te komen tot een situatie, waarbij maximaal 3 leerlingen een schoolbankje delen en waarbij in de hogere klassen 2 leerlingen per bankje zitten of dat deze oudste leerlingen voorzien zijn van een stoel en een locker.

Gezien de ratio leerling per schoolbank werden diverse scholen voor het basisonderwijs in 2010 voorzien van schoolbanken.

Voor de St. Patrick' Obange Primary School werden in januari 2010 20 schoolbanken gemaakt. Deze banken kostten **30,000 kshs**.

De Nyong'onga Primary School werd in januari 2010 voorzien van 18 extra schoolbanken voor een bedrag van **25,300 kshs**.

In januari 2010 Thurdiburuo Primary School werd het meubilair van deze school uitgebreid met 25 schoolbanken. Hieraan werd een bedrag van **31,300 kshs** gespendeerd.

Ook bij de Mbora Primary School was nog altijd een gebrek aan meubilair. In januari 2010 werd deze school verblijd met 20 nieuwe schoolbanken. In mei werden nog eens 25 desks gemaakt. In totaal kostte het meubilair **60,350 kshs**.

De Kobong'o Primary School ontving eveneens nieuwe schoolbanken. In de periode van januari t/m april 2010 werd gewerkt aan 25 banken. Deze kostten **32,050 kshs**.

De bedoeling was om de Sang'oro Primary School 15 extra schoolbanken te geven. Doch het schoolcomité verzorgt om - in plaats van deze schoolbanken – meubilair voor de kleuters te voorzien. De schoolbanken van de kleuters konden dan doorschuiven naar de lagere klassen van de basisschool. Op deze wijze bewerkstelligde de school dat de kleuters meer geschikt meubilair kregen en werd tegelijkertijd de uitbreiding van het aantal zitplaatsen op de basisschool verhoogd. Voor de kleuters werden in januari 50 stoeltjes aangeschaft en 5 tafels. Deze kostten **17,360 kshs**. Daarnaast werd de school voorzien van 9 kasten – eentje voor elke klas. Op die manier kunnen de schoolboeken goed en veilig in de klas worden bewaard. De kasten kostten in totaal **29,710 kshs**.

Daarnaast werden aan Bala Primary School 20 stoelen en 20 lockers beschikbaar gesteld voor de hoogste klas. Deze werden gemaakt in januari 2010. Kostprijs hiervan bedroeg **38,570 kshs**.

Tenslotte werd de Andingo Olasi Primary School voorzien van extra meubilair. Op 5 mei 2010 werd opdracht verstrekt voor de vervaardiging van 32 schoolbanken en 6 tafels voor de leerkrachten. Dit meubilair kostte in totaal **49,500 kshs**.

In totaal werden 165 schoolbanken verstrekt. Aan 3 leerlingen per schoolbank komt dit neer op een zitplaats voor 495 leerlingen. Daarnaast werden 20 lockers & stoelen voorzien, waarmee het aantal nieuwe zitplaatsen neer kwam op 515.

Daar al het verstrekte meubilair allemaal door lokale timmerlieden werd vervaardigd, had een en ander ook een positieve effect op de lokale economie. Het totaal gespendeerde bedrag voor het meubilair bedroeg **314,140 kshs**.

Behaald resultaat

Indicator /budget	Omschrijving van verwachte situatie in 2015 (zie strategische agenda)	Behaald resultaat in 2010
6.16.Schoolbanken	Geen enkel kind zit op de (stofvrije) vloer. Elk kind zit op een schoolbank. In de hoogste 2 klassen delen de leerlingen een schoolbank met zijn tweeën. In de lagere klassen delen de leerlingen een bank met zijn drieën.	- 515 leerlingen kregen een zitplaats - Exacte aantal schoolbanken in beeld gebracht per school.

Conclusie:

Bij geen van de scholen zitten nog kinderen op de grond. Alle leerlingen kunnen gebruik maken van een schoolbank. Bij 1 tot 2 scholen is er nog een hogere ratio dan 3 kinderen per schoolbank. Daarnaast vraagt het nog aandacht om in de hoogste 2 klassen de ratio te verlagen naar 2 leerlingen per schoolbank. Hiervoor is het nodig om per school de verdeling van de schoolbanken verder in beeld te brengen, zodat de ratio van de hoogste klassen nader kan worden bepaald.

3.3.3. Totaal onderwijsomstandigheden

Voor de verbetering van de klaslokalen werd in totaal 4.990,090 kshs. besteed. Voor het meubilair werd 314,140 kshs betaald. Overige en onvoorzien bedroeg 84,515 kshs. Dit zijn over het algemeen transportkosten. In totaal werd er dus 5.388,745 kshs uitgegeven ter verbetering van de onderwijsomstandigheden.

3.4. Overige

Daarnaast kreeg SBNN een aantal trofeeën van particulieren in Nederland. Ook Ivens Sport uit Sint Jansteen ondersteunde SBNN op dat punt op voortreffelijke wijze. Zij stelden naast trofeeën ook medailles beschikbaar. De trofeeën werden aan de scholen in West-Nyckach beschikbaar gesteld voor het jaarlijkse sporttoernooi. Daarnaast kreeg de school die de over de gehele breedte de grootste verbetering liet zien, zijnde de Nyadero Primary School, een trofee ter aanmoediging. Ook de Onego Primary School ontving een trofee. Zij werden uitgeroepen tot de school met de beste hygiëneclub. De leden van de club ontvingen daarnaast allemaal een medaille.

Ook werd vanuit Nederland aardig wat lesmateriaal voor kleuters geschonken aan de scholen in Kenia. Deze donaties werden ontvangen van met name particulieren en van Basisschool De Meerpaal uit Terneuzen. Onder andere de Onego, Thurdiburuo, Rachier, Ombugo en Onwang'o Primary Schools kregen op die manier lesmateriaal en educatief speelgoed .

In Kenia heeft de stichting een rekening bij I&M bank te Kisumu. De bankkosten van de rekeningen in Kenia bedroegen 3,850 kshs. Verder werden er voor een bedrag van 10,370 kshs curiosa aangeschaft, welke vervolgens tijdens activiteiten in Nederland werden gebruikt. Kopieën en prints zitten in de posten onvoorzien en overige van de diverse uitvoeringsprogramma's.

Een tweetal sponsors steunen reeds een aantal jaren 2 studenten uit het werkgebied van SBNN. Alle kosten werden echter reeds in 2009 betaald.

Daarnaast werden ook nog via de Keniaanse rekening een aantal kosten betaald naar aanleiding van het bezoek van de delegatie in juli. Deze omvatten binnenlandse vluchten en hotelkosten ten bedrage van 93,500 kshs.

Totaal overige bedroeg derhalve **107,620 kshs.**

3.5. Overzicht kosten uitvoering Jaarplan 2010 (bedragen in Keniaanse Shilling)

KWALITEITSPROJECTEN		4.498,985
Stimulering kleuteronderwijs		2.946,630
Nyadina PS	Realisatie kleutergebouw	345,140
Nyadero PS	Realisatie kleutergebouw	352,970
Thurdiburuo PS	Realisatie kleutergebouw	407,400
Mbora PS	Realisatie kleutergebouw	405,730
Mbugra PS	Realisatie kleutergebouw	360,660
Ombugo PS	Realisatie kleutergebouw	392,640
Onwango PS	Realisatie kleutergebouw*	338,950
Kleutermeubilair voor diverse scholen		139,530
Training kleuteronderwijzers		202,860
Kwaliteitscoach		473,523
Salaris		192,000
Motor, benzine, werkruimte, kantoomateriaal		136,777
Werkbudget – trainingen		144,746
Lesboeken & -materiaal		379,557
Lesboeken		355,257
Lesmateriaal		24,300
Stimulering bibliotheekwerk		568,831
Boekenkasten voor leeshoek scholen Kodingo		50,850
Boekenkasten voor leeshoek scholen Bolo		50,000
Nyong'onga PS	krant & materiaal	20,750
Rachier PS	meubilair & materiaal/boeken	57,200
St. Agnes Obanda PS	meubilair & materiaal/boeken	82,654
St. Theresa Bolo PS	materiaal/boeken	61,200
St. Mairead Oriang' PS	meubilair & materiaal/boeken	69,750
Nyawalo PS	meubilair	24,200
Verschepping boeken Read to Grow		52,000
Boeken		90,115
Wandkaarten		8,000
Registratie boeken		2,112
Onvoorzien		130,444
GEZONDHEIDSBEVORDERENDE PROJECTEN		2.746,850
Water, sanitair & hygiëne projecten		
Fase 1 t/m 4 – Kodingo Zone (laatste betaling)		306,594
Fase 5 & 6 – Kodingo zone		480,647
Watertanks, e.d.		160,262
Sanitaire voorzieningen		305,789
Onvoorzien		14,600
Fase 7 t/m 9 – Bolo zone		1.308,429
Bewustwording- en trainingstraject		---
Watertanks, e.d.		633,738
Sanitaire voorzieningen		637,691
Onvoorzien		37,000

HIV/Aids		651,180
Tewerkstelling 2 counselors	288,000	
Pensioenregeling 2 counselors	5,000	
Onkostenvergoeding vrijwillige receptionist	24,000	
Trainingsbudget counselors	117,000	
Huur van de werkruimte Nyakwere	28,000	
Werkingsbudget	24,000	
Aanschaf kantoormateriaal	28,719	
Kosten infrastructuur	25,599	
Activiteitenbudget	36,496	
Stimuleringsbudget sport	75,820	
Stimuleringsbudget lokale groepen/activiteiten	11,645	

ONDERWIJSOMSTANDIGHEDEN 5.388,745

Klaslokalen: renovatie, vloeren, nieuwbouw,.... 4.990,090

Nyawalo PS	Aanbrengen vloeren 3 klassen	150,900
Bala PS	Verstevigen & pleister achtermuur gebouw	102,200
Onego PS	Reparatie 4 klassen – binnenzijde	84,260
Nyadero PS	Renovatie klassen & 1 nieuwe fundering	229,430
Thurdiburuo PS	Afwerken 2 klassen	127,020
Mbora PS	Renovatie linker gebouw	270,600
Mbora PS	Aanbrengen vloeren 2 klassen – rechts	58,880
Mbugra PS	Bouw 2 klassen - ruwbouw	463,050
Abwao PS	Renovatie rechter gebouw	183,700
Kobong'o PS	Bouw 1 klas - afgewerkt	386,830
Ombugo PS	bouw 2 klassen - ruwbouw	466,755
Onwang'o PS	bouw 2 klassen - ruwbouw	480,770
Kamtudi PS	bouw 2 klassen - ruwbouw	406,455
Andingo Opanga PS	bouw 6 klassen – ruwbouw	1.492,210
Sangoro PS	Schilderen schoolgebouw	87,030

Schoolmeubilair 314,140

St. Patrick's Obange	20 schoolbanken	30,000
Bala PS	20 lockers & stoelen	38,570
Nyong'onga PS	18 schoolbanken	25,300
Sang'oro PS	9 kasten	29,710
Sang'oro PS	50 kleuterstoeltjes & 5 tafels	17,360
Thurdiburuo PS	25 schoolbanken	31,300
Mbora PS	45 schoolbanken	60,350
Kobong'o PS	25 schoolbanken	32,050
Andingo Olasi PS	32 schoolbanken & 6 lerarentafels	49,500

Onvoorzien 84,515

OVERIGE 107,620

TOTAAL 2010 12.742,200 kshs

3.6. Financieel overzicht Kenia

2010 Stichting Buru Nyakwere Nederland - Keniaanse rekening		
	<i>IN</i>	<i>UIT</i>
Kenia balans	3.102.592,16 kshs	
Overboeking Edukans dd. 16 januari 2010	6.353.979,00 kshs	
Overboeking SBNN dd. 10 juni 2010	1.947.781,88 kshs	
Overboeking SBNN	948.253,75 kshs	
Overboeking SBNN November 2010 - Edukans	6.907.068,50 kshs	
Rente dd. 2 juli 2010	101.301,43 kshs	
Donaties		
Kwaliteitsprojecten		4.498,985 kshs
Gezondheidsprojecten		2.746,850 kshs
Onderwijsomstandigheden		5.388,745 kshs
Overige (bank, curiosa, excursie)		107,620 kshs
TOTAAL	19.360,974kshs	12.742,200 kshs
Saldo eind 2010		6.618,774kshs

4. Samenvatting & conclusie 2010

2010 was het jaar 6^e levensjaar van SBNN. Zowel de concrete uitvoering van de projecten als de werking van de stichting in het algemeen verliepen – ondanks de economische crisis in het westen – meer dan voorspoedig. Dankzij de fondsenwerving in Nederland kon in Kenia op het gebied van onderwijs de steun worden uitgebreid. In 2010 omarmde SBNN 28 basisscholen, zijnde alle basisscholen in de West-Nyakach onderwijsdivisie.

In het jaar 2010 konden samen met de lokale gemeenschap in Kenia veel mooie projecten worden uitgevoerd. Deze projecten ondersteunen de gemeenschap in het algemeen en op het gebied van onderwijs, schoondrinkwater, hygiëne en de strijd tegen het hiv-virus in het bijzonder.

Sinds meerdere jaren mag SBNN vertrouwen en bouwen op Impulsis. Ook in 2010 steunden zij SBNN niet enkel financieel op bijzondere wijze, maar gaven zij ook wederom goede raad welke SBNN en haar lokale partners ter harte namen en daarmee in de praktijk hun voordeel deden.

In navolging van 2009 was ook 2010 een bijzonder jaar wat betreft uitzonderlijke donaties. Zo mocht SBNN van het Waterschap Zeeuws-Vlaanderen het bedrag van € 20.000,-- ontvangen voor haar Water, Sanitair & Hygiëne project. Daarnaast werd via de landelijke actie Wandelen voor Water van Aqua for All een bijdrage gekregen voor de voortzetting van de projecten op het gebied van water, toiletten en hygiëne. Met name dankzij deze 2 donaties kon SBNN in 2010 grote verbeteringen aanbrengen bij de scholen en zijn de meest schrijnende situaties nu verholpen.

Mede dankzij de bijdragen van diverse fondsen en serviceclubs konden in 2010 ook aanzienlijke infrastructurele verbeteringen worden gerealiseerd bij de scholen.

De inzet en de steun van velen in Zeeuws-Vlaanderen en het Belgische Waasland is voor SBNN essentieel. Zij zijn de schouders onder het werk en zorgen voor fondsenwerving en sensibilisering in Nederland/België. Op het gebied van bewustwording werd in Zeeuws-Vlaanderen de campagne Allemaal naar school met SBNN gelanceerd. Alleen al hiermee werden vele – vooral jonge – mensen bereikt en werd de “missie” van SBNN uitgedragen. Wat betreft fondsenwerving kan SBNN ondertussen vertrouwen op de inkomsten van een aantal vaste activiteiten, zoals bijvoorbeeld de zeer succesvolle boekenmarkten.

Ook in 2010 kon SBNN rekenen op haar vaste vrijwilligerspool, welke zelfs nog met enkele mensen werd uitgebreid. Het SBNN-bestuur bleef met 7 leden op sterkte.

In 2010 werd bijzondere aandacht besteed aan de capaciteitsopbouw van de overzeese partners. Het investeren in de kwaliteit van mensen kreeg hoge prioriteit. Naast het veelvuldig uitwisselen van informatie, ideeën en ervaringen tussen de diverse partners, werden vele, vele trainingen en cursussen georganiseerd voor schoolbestuurders, leerkrachten en leden van de schoolcomité's. Ook werd extra geïnvesteerd in opleidingen voor de medewerkers van het VCT-kantoor.

SBNN streeft er steeds naar haar kosten zo laag mogelijk te houden, zodat een zo groot mogelijk percentage van de ingezamelde fondsen ook daadwerkelijk aan de projecten in Kenia kan worden besteed. De stichting kent geen personele of overheadkosten zoals vliegtuigtickets, visumkosten, verblijfkosten, etc. Daardoor slaagde SBNN er in 2010 opnieuw in haar werkingskosten laag te houden. Deze bedroegen in 2010 nauwelijks 0,8% van de kosten. Daarnaast werd ook nog eens 2,5% van de kosten aangewend voor promotie. Deze werden evenwel integraal vergoed uit een daarvoor aangevraagde subsidie bij het NCDO (Allemaal naar School met SBNN). De door SBNN zelf gedragen promotiekosten bedroegen 265 euro, zijnde 0.2% van de uitgaven van SBNN. Als we daar dan nog de 10,370 kshs aan toevoegt besteed aan curiosa, dan kom je in totaal nog niet aan 2% van de kosten. SBNN kon met andere woorden meer dan **98%** van haar inkomsten besteden aan de uitvoering van de projecten en eventueel daaraan gerelateerde voorlichting in Nederland.

SBNN haalde in 2010 ruim € 142.500,-- op aan inkomsten. Grosso modo kwam die € 142.562,-- als volgt tot stand: € 611,-- aan rente, € 91712,-- aan donaties (inclusief ruim € 11.600,-- die 5 vrijwilligers betaalden voor een reis naar het werkgebied van SBNN), bijna € 17.000,-- door activiteiten en acties en € 2.684,-- via het benefietfeest en een bijdrage van Impulsis/Edukans van € 30.500,-

Voor de projecten op het gebied van de kwaliteit van het onderwijs werden voor bijna 5 miljoen kshs aan projecten uitgevoerd. Wat betreft de gezondheidsprojecten (water, sanitair, hygiëne, AIDS/HIV) werd voor dik 2,7 miljoen kshs besteed. Voor het verbeteren van de onderwijsomstandigheden werd

meer dan 5 miljoen kshs besteed. In totaal werden dus in Kenia 12,7 miljoen kshs uitgegeven. 12,6 miljoen kshs werd daarbij aan SBNN-projecten besteed.

Op 15 oktober 2010 ondertekende SBNN een contract met Impulsis betreffende haar jaarprogramma 2011. Op 16 oktober 2010 stortte SBNN een bedrag van € 30.581,-- naar Edukans. Dit bedrag is integraal bestemd voor de uitvoering van projecten in 2011. Dit bedrag werd door Edukans verdubbeld. Op 28 oktober 2010 werd het totaal bedrag van € 61.162,-- bijgeschreven op de SBNN-rekening. Gezien het beleid van de huidige Nederlandse regering en de effecten daarvan op organisatie zoals Impulsis (Edukans), mag SBNN van geluk spreken dat de steun vanuit Edukans voor de projecten 2011 al zo vroegtijdig werd geaccordeerd. Hoe op dit punt de toekomst gaat worden in voor iedereen nog een raadsel.....

Gelukkig is het saldo voor SBNN in 2010 ook positief. Zowel in Kenia als in Nederland zijn eind 2010 de banksaldi nog beter dan eind 2009. Gezien het hierboven geschetste sombere beeld is dat wat betreft een goede en gezonde financiële basis voor misschien mindere jaren wat betreft de steun vanuit de overheid voor de komende jaren. Het komt er evenwel op aan om deze buffer te koesteren en eventueel in te zetten als overheid of anderen (Edukans) minder in te brengen hebben, maar SBNN toch haar doelstellingen voor 2015 wil halen.